

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA BRAMBORY

2021

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Agra Europe – Potato Markets
Český statistický úřad
Český bramborářský svaz, z. s.
Český škrobářský svaz
Generální ředitelství cel
Ministerstvo financí
Ministerstvo zemědělství
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
Státní zemědělská a potravinářská inspekce
Státní zemědělský intervenční fond
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s.r.o.
Ústav zemědělské ekonomiky a informací

Odbor zemědělských komodit MZe

Odpovědný odborný redaktor:

Ing. Jan Žižka, MZe

Ředitelka Odboru zemědělských komodit:

Ing. Miroslava Czetmayer Ehrlichová, MZe

Autor touto cestou děkuje za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

Termín **hospodářský rok**, který je ve zprávě používán, začíná pro komoditu **brambory 1. 7. a končí 30. 6. následujícího kalendářního roku.**

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny zájemce z řad studentů, pedagogů odborných škol a podnikatelských subjektů a dalších k dispozici také na internetu na adrese: www.eagri.cz

Autor fotografie:

Ing. Jan Žižka

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1

Internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-655-2, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, www.uzei.cz

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
BRAMBORY

LISTOPAD
2021

OBSAH

Úvod	3
Seznam vybraných zkratk	4
Souhrn	5
Zásahy státu u komodity brambory.	7
Kontrola kvality a zdravotního stavu konzumních brambor.	15
Fytosanitární podmínky obchodu s bramborami v rámci EU a při dovozu brambor ze třetích zemí	18
Pěstování a trh brambor v Evropě	21
Vývoj pěstování a trhu brambor v ČR	26
Brambory rané	33
Brambory ostatní	35
Brambory sadbové	38
Výrobky a polotovary z brambor.	41
Škrob bramborový a brambory určené k výrobě bramborového škrobu.	45
Přílohy	48

ÚVOD

Situační a výhledová zpráva BRAMBORY listopad 2021 obsahuje definitivní údaje ČSÚ a další informace z kalendářního roku 2020 a navazuje tak na zprávu vydanou v říjnu 2020. Údaje za rok 2021 jsou zpracovány na základě dat dostupných k 30. srpnu 2021, pokud není uvedeno jinak. V první části zprávy jsou uvedeny zásahy státu vztahující se ke komoditě brambory. Další část je zaměřena na sledování jakosti tržních brambor v České republice a pěstování brambor v Evropě. Hlavní část zprávy je věnována problematice pěstování a zpracování brambor v České republice a vývoji cen na tuzemském trhu. Její součástí je i problematika výroby bramborového škrobu v České republice.

SEZNAM VYBRANÝCH ZKRATEK

AMI	Agrarmarkt Informations – Gesellschaft mbH Bonn
AZS	Aktivní zušlecht'ovací styk
CPV	Cena průmyslových výrobců
Cs	Clavibacter sepedonicus
CZV	Cena zemědělských výrobců
ČBS	Český bramborářský svaz, z. s.
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠS	Český škrobárenský svaz
DPH	Daň z přidané hodnoty
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
EUR	Euro, společná měnová jednotka 19 zemí EU
EU	Evropská unie
EU 4	Bramborářsky nejvyspělejší země EU (Nizozemsko, Francie, Belgie, Německo)
FAO	Organizace pro zemědělství a výživu
GŘ	Generální ředitelství cel Praha
HRDP	Horizontální plán rozvoje venkova
KN	Kombinovaná nomenklatura (celní termín)
MF	Ministerstvo financí
MJ	Měrná jednotka
MZe	Ministerstvo zemědělství
MPRV	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
NAZV	Národní agentura pro zemědělský výzkum
NK	Nařízení Komise
NR	Nařízení Rady
NV	Nařízení vlády
NUTS – 3	Nomenklatura územních statistických jednotek
OOC	Obchodní odbytová cena
Rs	Ralstonia solanacearum
Sb.	Sbírka zákonů
SAPS	Jednotná platba na plochu na 1 ha zemědělské půdy
SC	Spotřebitelská cena
SDO	Seznam doporučených odrůd
SOT	Společná organizace trhu
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
SRS	Státní rostlinolékařská správa
SVZ	Situační a výhledová zpráva
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
TIS SZIF	Tržní informační systém Státního zemědělského intervenčního fondu
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský Brno
UNIKA	Německá bramborářská unie, Berlín
VÚB	Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s. r. o.
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací

SOUHRN

V roce 2021 bylo podle údajů ČSÚ (odhad sklizně brambor k 15. 9. 2021 včetně domácností) v ČR osázeno celkem 28 972 ha brambor, z toho plocha raných činí 1 467 ha, pozdních konzumních 19 338 ha, pro produkci škrobu 5 577 ha a plocha sadby brambor 2 591 ha. Z celkových ploch brambor připadá na zemědělský sektor 22 824 ha a na domácnosti 6 148 ha. Sklizeň brambor se podle uvedeného odhadu ČSÚ předpokládá ve výši 827 339 t.

V roce 2020 činila podle údajů ČSÚ sklizňová plocha brambor celkem 29 964 ha, z toho v zemědělském sektoru 23 876 ha a v rámci samozásobení domácností (plochy do 1 ha) 6 088 ha. Celková produkce brambor dosáhla 830,8 tis. t. V zemědělském sektoru bylo sklizeno 696,2 tis. t a v sektoru domácností 134,6 tis. t brambor. V porovnání s rokem 2019 se jednalo o celkový meziroční nárůst o 9,9 %, resp. 74,5 tis. t. Průměrný hektarový výnos v roce 2020 činil 27,73 t/ha oproti 26,20 t/ha v roce 2019.

Podle údajů ČSÚ byla v roce 2021 celková sklizňová plocha raných brambor 1 467 ha, v zemědělském sektoru 853 ha a odhad za domácnosti je 614 ha. Produkce dosáhla 33,0 tis. t s hektarovým výnosem 22,50 t/ha. Průměrná CZV za červen dosáhla 9,78 Kč/kg a SC 24,55 Kč/kg.

Od 1. 1. do 31. 12. 2020 bylo do ČR dovezeno celkem 176,3 tis. t brambor konzumních ostatních. Ve stejném období bylo vyvezeno celkem 11,8 tis. t brambor konzumních ostatních.

V hospodářském roce 2020/21 dosáhly podle údajů ČSÚ sklizňové plochy brambor ostatních (brambory pozdní konzumní a brambory pro výrobu škrobu) 24,8 tis. ha a celková produkce dosáhla 719,1 tis. tun. Produkce v porovnání s předcházející sezónou narostla o 11,2 %. Průměrný hektarový výnos činil 29,02 t/ha, o 6,7 % více než v roce minulém. V zemědělském sektoru bylo sklizeno 19 941 ha a dopočet plochy domácností činil 4 840 ha.

V hospodářském roce 2020/21 bylo do ČR dovezeno 151,1 tis. t brambor konzumních ostatních, tj. o 21,8 % méně než v roce minulém. Průměrná deklarovaná dovozní hodnota poklesla na 4,33 Kč/kg. Ve stejném období bylo z ČR vyvezeno 10,4 tis. t brambor konzumních ostatních v průměrné deklarované vývozní hodnotě 8,75 Kč/kg.

Průměrná CZV brambor konzumních ostatních za rok 2020/21 dosáhla 3,89 Kč/kg (2019/20 – 6,87 Kč/kg).

Spotřeba brambor v předchozích letech kolísala na úrovni 60 – 65 kg/osobu. Za rok 2020 činí 61,5 kg/obyv./rok.

Ve výrobcích a polotovarech z brambor (kromě bramborového škrobu) bylo v hospodářském roce 2020/21 dovezeno po konverzním přepočtu 193,8 tis. tun brambor. Vyvezeno bylo ve stejném období 63,2 tis. tun přepočtených na syrové brambory.

Na výrobu bramborového škrobu bylo v roce 2020 zpracováno 223,7 tis. t brambor. Jejich průměrný výnos činil 38,3 t/ha při 18,6 % škrobnatosti. Celkem bylo nakoupeno 38 663 t bramborového škrobu.

V roce 2020 bylo u 94 kontrolovaných osob provedeno 316 kontrol zaměřených na dodržování jakostních požadavků a správnosti označování u brambor. Bylo odebráno celkem 457 vzorků brambor, z nichž 85 (18,6 %) bylo vyhodnoceno jako nevyhovující požadavkům na jakost nebo označování. Z těchto nevyhovujících vzorků se ve 14 případech jednalo o šarže raných brambor, v 71 případě šlo o šarže pozdních brambor.

Za I. až III. čtvrtletí roku 2021 bylo provedeno celkem 134 kontrol u 59 kontrolovaných osob, kdy byla ověřována jakost a správnost označení u brambor. Prověřeno bylo celkem 211 šarží brambor, nevyhovujících šarží bylo zjištěno 45 (21,3 %).

V roce 2020 bylo na výskyt *Clavibacter sepedonicus* (Cs) otestováno 2425 vzorků hlíz sadbových brambor a 218 vzorků hlíz nesadbových brambor a odpadní vody z podniků zpracovávajících brambory; výskyt Cs nebyl potvrzen. V daném roce bylo na výskyt *Ralstonia solanacearum* (Rs) otestováno také 483 vzorků hlíz sadbových brambor (až na výjimky se jednalo o základní rozmnožovací materiál) a 450 vzorků hlíz

nesadbových brambor, vody (z vodních toků i odpadní vody ze zpracovatelských podniků) a hostitelských rostlin z pobřežní vegetace; výskyt Rs byl potvrzen u 26 vzorků vody odebrané z vodních toků, u 1 vzorku oplachové vody ze zpracovatelského provozu a u 3 vzorků lilku potměchuti rostoucího na břehu řeky Labe.

V roce 2021 (k 15. 10.) bylo na výskyt Cs otestováno 2177 vzorků hlíz sadbových brambor a 311 vzorků hlíz nesadbových brambor a odpadní vody z podniků zpracovávajících brambory; výskyt Cs nebyl potvrzen. Ve stejném období bylo na výskyt Rs otestováno 415 vzorků hlíz sadbových brambor (základního rozmnožovacího materiálu) a 397 vzorků hlíz nesadbových brambor, vody (z vodních toků i odpadní vody ze zpracovatelských podniků) a hostitelských rostlin z pobřežní vegetace; výskyt Rs byl potvrzen u 39 vzorků vody odebrané z vodních toků a u 1 vzorku lilku potměchuti rostoucího na břehu řeky Labe.

V roce 2020 bylo přihlášeno celkem 2841 ha množitelských ploch sadby brambor. Do posklizňových zkoušek bylo přihlášeno 2031 porostů, respektive 2798 ha.

V roce 2021 bylo do uznávacího řízení přihlášeno 2 666 ha množitelských ploch sadby brambor. Oproti roku 2020 to znamená snížení plochy o 201 ha.

V roce 2021 pokračovalo na základě pověření ÚKZÚZ a za finanční podpory MZe ČR zkoušení odrůd konzumních brambor a brambor pro výrobu bramborového škrobu pro jejich zapsání do Seznamu doporučených odrůd. Přehled je k dispozici na www.ukzuz.cz.

Zkoušky budou pokračovat i v roce 2022.

V roce 2022 se předpokládá stagnace osázených ploch brambor.

ZÁSAHY STÁTU U KOMODITY BRAMBORY

Do zásahů státu u komodity brambory jsou zahrnuty:

1. **Celní sazby**
2. **Licenční režim**
3. **Daňová opatření**
4. **Dotační programy**
5. **Státní zemědělský intervenční fond**

1. Celní sazby

V rámci Evropské unie nejsou pro pohyb zboží stanovena žádná cla ani kvóty. V obchodním styku se zeměmi, které nejsou členy EU, platí celní předpisy EU.

Pro rok 2020 byl Celní sazebník vydán nařízením Komise (EU) č. 2019/1776 ze dne 9. října 2019, kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.

V příloze SVZ jsou uvedena vybraná cla, která mají vztah k položce brambory, bramborový škrob a výrobky ze škrobu.

2. Licenční režim týkající se dovozu a vývozu zboží (z/do zemí mimo EU)

Podle nařízení Rady (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“) a nařízení Komise (ES) č. 376/2008, kterými se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí, nepodléhá dovoz ani vývoz bramborového škrobu licenčnímu řízení.

3. Daňová opatření

Zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty v platném znění, jsou upraveny daně z přidané hodnoty uplatňované na zboží, nemovitosti a služby.

Do skupiny zboží se sníženou 15% sazbou DPH jsou mimo jiných zařazeny následující položky celního sazebníku, týkající se komodit brambory nebo škrob:

- 0701 brambory, čerstvé nebo chlazené
- 1108 škroby, inulin
- 1702 ostatní cukry
- 2000 přípravky ze zeleniny

4. Dotační programy

Evropské dotační programy – Přímé platby

Rostlinná výroba, včetně pěstování konzumních brambor a brambor určených pro výrobu škrobu je v podmínkách ČR podporována několika dotačními tituly v rámci I. pilíře (přímé platby) Společné zemědělské politiky EU.

V letech 2021–2022 nastává tzv. přechodné období mezi dvěma programovými obdobími SZP, přičemž zůstávají podmínky poskytování jednotlivých plateb stejné, jako tomu bylo mezi roky 2015–2020.

Podpory poskytované v rámci přímých plateb kladou důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí pomocí greeningu (ozelenění), generační obměnu v zemědělství prostřednictvím platby pro mladé zemědělce, a také na podporu tzv. citlivých komodit prostřednictvím dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS – voluntary coupled support).

Také po přechodné období (2021–2022) je největší objem finančních prostředků z přímých plateb vyplácen na jednotnou platbu na plochu zemědělské půdy (SAPS) – necelých 55 % z celkové obálky na přímé platby, na greening je určeno 30 % obálky, na dobrovolnou podporu vázanou na produkci 15 % obálky a na platbu pro mladé zemědělce může být vyhrazeno až 2 % z obálky na PP.

Z národního rozpočtu je ještě umožněno i během přechodného období vyplácet platby přechodné vnitrostátní podpory (PVP), které navazují na dříve poskytované národní doplňkové platby (Top-Up).

Konkrétní podmínky poskytování přímých plateb upravuje nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, v návaznosti na přímo použitelné předpisy Evropské unie.

Základním předpokladem pro poskytnutí přímých plateb je být evidován jako zemědělský podnikatel a plnit podmínky jednotlivých podpor, spolu s dodržováním podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) a povinných požadavků na hospodaření (PPH), které jsou společně známy jako podmíněnost (tzv. Cross-Compliance).

Žádost o poskytnutí podpor z přímých plateb i PVP je podávána v rámci tzv. Jednotné žádosti, a to zpravidla do 15. května příslušného kalendářního roku prostřednictvím Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF).

Jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS)

SAPS je poskytován na hektar způsobilé zemědělské půdy, přičemž jeho poskytnutí je mimo jiné podmíněno řádným obhospodařováním zemědělské půdy a dodržováním požadavků kontrol podmíněnosti: DZES a PPH.

Rovněž je pro poskytnutí SAPS i dalších plateb na plochu nutné prokázat právní důvod k užívání této plochy.

Minimální výměra, na kterou lze poskytnout SAPS činí 1 ha zemědělské půdy.

Přehled výše vnitrostátních stropů na SAPS, včetně sazeb na 1 ha, je uveden v tabulce.

Porovnání výše obálek a sazeb SAPS mezi lety 2015–2021

Rok	Obálka na SAPS (mil. EUR)	Sazba SAPS (EUR/ha)	Sazba SAPS (Kč/ha)
2015	462,980	130,35	3 543,91
2016	462,535	130,07	3 514,54
2017	461,017	130,01	3 377,73

Rok	Obálka na SAPS (mil. EUR)	Sazba SAPS (EUR/ha)	Sazba SAPS (Kč/ha)
2018	472,217	131,67	3 388,15
2019	472,211	131,47	3 394,11
2020	479,299	133,81	3 644,19
2021	464,763	130,68	3 331,68

Pramen: MZe, Odbor přímých plateb; směnný kurz v roce 2021: 25,495 Kč/EUR

Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (greening)

Cílem greeningu je snížit negativní dopady zemědělské činnosti na životní prostředí. Pokud žadatel požádá o SAPS, je povinen dodržovat na všech svých způsobilých hektarech zemědělské půdy zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí.

Základní pravidla greeningu vyplývají z příslušného evropského nařízení pro přímé platby, které vymezuje jeho tři složky, tj. diverzifikaci plodin, zachování výměry trvalých travních porostů a vyhrazení plochy využívané v ekologickém zájmu (Ecological Focus Area – EFA).

Přehled výše vnitrostátních stropů a sazeb na greening, včetně sazeb na 1 ha, jsou uvedeny v následující tabulce:

Porovnání výše vnitrostátních stropů a sazeb na greening mezi lety 2015–2021

Rok	Obálka greening (mil. EUR)	Směnný kurz (Kč/EUR)	Sazba (EUR/ha)	Sazba (Kč/ha)
2015	253,456	27,18	71,49	1 943,62
2016	253,212	27,02	71,35	1 928,43
2017	252,960	25,981	71,34	1 853,35
2018	258,512	25,731	72,96	1 877,38
2019	258,509	25,816	72,99	1 884,30
2020	261,843	27,233	73,94	2 013,64
2021	254,432	25,495	71,91	1 833,32

Pramen: MZe, Odbor přímých plateb

Platba pro mladé zemědělce (MZ)

Cílem této platby je podpořit mladé a začínající zemědělce do věku 40 let. Platba se poskytuje na maximální výměru 90 ha po dobu nejvýše 5 let.

Platba pro mladé zemědělce se poskytne fyzickým osobám nebo obchodním korporacím, které mají nárok na platbu v rámci SAPS.

Od roku 2018 bylo evropskými předpisy umožněno vyplácet mladým zemědělcům až dvojnásobnou částku oproti předchozím rokům, a proto od roku 2018 činí platba pro mladé zemědělce 50% příplatek k platbě SAPS.

Sazba platby pro MZ pro rok 2021 byla stanovena ve výši **1 665,84 Kč/ha**.

Dobrovolná podpora vázaná na produkci (Voluntary Coupled Support – VCS)

Prostřednictvím VCS jsou podporovány tzv. citlivé sektory rostlinné a živočišné výroby, mezi které patří: ovoce, zelenina, **konzumní brambory**, **brambory určené pro výrobu škrobu**, cukrová řepa, bílkovinné plodiny, chmel, chov skotu, ovcí a koz.

Celkově je na tyto sektory určeno 15 % roční obálky na přímé platby (průměrná roční částka přes 3 mld. Kč).

Dobrovolná podpora vázaná na produkci konzumních brambor

Podmínky poskytování podpory na produkci konzumních brambor upravuje § 24 nařízení vlády č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Minimální výměra pro podporu na produkci konzumních brambor činí 1 ha plochy zemědělské půdy evidované v evidenci využití půdy podle užitelských vztahů (tzv. LPIS) jako druh zemědělské kultury standardní orná půda, nejméně ode dne doručení žádosti SZIF do 31. října příslušného kalendářního roku a vyhovuje dalším požadavkům dle nařízení vlády č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jako je například stanovená výsadba ve výši nejméně 2 t sadby/ha.

Meziroční porovnání VCS na produkci konzumních brambor

Rok	Počet žádostí	Výměra (ha)	Sazba (Kč/ha)
2021	704	10.393	4.470,96
2020	744	11.326	4.510,06
2019	674	10.395	4.599,12
2018	635	10.027	4.752,25
2017	615	10.072	4.776,85
2016	621	10.231	4.891,14
2015	521	9.303	5.411,71

Pramen: MZe, Odbor přímých plateb

Dobrovolná podpora vázaná na produkci brambor určených pro výrobu škrobu

Podmínky poskytování podpory na produkci brambor určených pro výrobu škrobu upravuje § 20 nařízení vlády č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Minimální výměra pro podporu na produkci brambor určených pro výrobu škrobu činí 1 ha plochy zemědělské půdy evidované v evidenci využití půdy podle užitelských vztahů (tzv. LPIS) jako druh zemědělské kultury standardní orná půda, nejméně ode dne doručení žádosti SZIF do 31. října příslušného kalendářního roku a vyhovuje dalším požadavkům dle nařízení vlády č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jako je stanovená výsadba nejméně 2 t sadby/ha nebo potvrzení výrobce bramborového škrobu o skutečně nakoupeném množství škrobu ze sklizně v přepočtu nejméně 6 t/škrobu/ha. Žadatel o poskytnutí této podpory musí nejpozději do 31. ledna následujícího kalendářního roku doručit veškeré požadované dokumenty.

Meziroční porovnání VCS na produkci brambor určených pro výrobu škrobu

Rok	Počet žádostí	Výměra (ha)	Sazba (Kč/ha)
2021	277	5.564	14.198,88
2020	273	5.672	15.310,76
2019	292	5.799	14.014,44
2018	308	5.922	13.679,08
2017	307	5.952	13.743,06
2016	279	5.229	16.268,86
2015	268	4.972	17.215,79

Pramen: MZe, Odbor přímých plateb

Přechodné vnitrostátní podpory (PVP)

Reforma SZP umožnila novým členským státům (včetně ČR) poskytovat PVP i pro období 2015–2020. V principu se jedná o obdobné podpory, jako byly národní doplňkové platby k přímým podporám (tzv. Top-Up), tj. v rámci těchto podpor se nadále podporují stejné sektory zemědělské výroby (chmel, **brambory pro výrobu škrobu**, přežvýkavci, krávy bez tržní produkce mléka, ovce a kozy), jako v předchozích letech. Rovněž je vyplácena platba na zemědělskou půdu, jako určitý „příplatek“ k SAPS.

PVP jsou poskytovány výhradně z rozpočtu ČR, na místo plánovaného ukončení poskytování, bude výplata PVP pokračovat i během přechodného období, a to za podmínek jako v roce 2020, tj. finanční prostředky ve výši 50 % z rozpočtu schváleného Komisí v roce 2013.

Podrobné podmínky pro poskytování PVP jsou uvedeny v nařízení vlády č. 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám, ve znění pozdějších předpisů.

Sazby PVP pro jednotlivé sektory pro rok 2021:

Sektor	Sazba (Kč/jednotka)
Zemědělská půda (ha)	120,51
Chmel (ha)	3 255,10
Škrobové brambory (t)	1 091,78
Přežvýkavci (VDJ)	65,83
Krávy bez tržní produkce mléka (VDJ)	74,01
Ovce/kozy (VDJ)	45,77

Pramen: MZe, Odbor přímých plateb

Národní dotační programy

V rámci jednotlivých podpůrných programů (PP) týkajících se brambor byly pro rok 2021 stanoveny následující dotační tituly finančních podpor:

Program 3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin**Účel:**

Zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem.

Předmět dotace:

- 3. c) podpora na testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod a metod PCR,
- 3. d) podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým i abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, píce, zelenin, chmele, révy vinné a ovocných dřevin,
- 3. e) prevence proti šíření karanténních bakterií bramboru v uzavřených sadbových oblastech vymezených zákonem č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů.

Forma dotace: dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční dotace).

Výše dotace:

- 3. c) do výše 60 % prokázaných přímých nákladů,
- 3. d) do výše 70 % prokázaných vyjmenovaných nákladů (viz část D Zásad),
- 3. e) do výše 7 500 Kč na 1 ha osázené plochy brambor uznanou sadbou bramboru, použité v uzavřené sadbové oblasti. Dotace se nevztahuje na množitelské plochy brambor určené k výrobě sadby brambor.

Poznámka: Minimální množství použité uznané sadby v uzavřené sadbové oblasti, vymezené zákonem č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů, jsou 2 tuny/ha.

Dotační program 3.e. nebyl Evropskou komisí schválen, podpora je poskytována podle nařízení Komise (EU) č. 1408/2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování EU na podporu de minimis v odvětví zemědělství.

Program 9. Poradenství a vzdělávání**Účel:**

organizační, ekonomické a odborné poradenství

9.A.b. Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu**Předmět dotace:**

- 9.A.b.4) Podpora zajištění samostatných odrůdových zkoušek registrovaných odrůd polních plodin, za účelem zajistit získání a šíření informací o pěstitelských vlastnostech registrovaných odrůd polních plodin.

Forma dotace: dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční dotace).

Výše dotace:**9.A.b.4.e)**

maximálně do výše 24 000 Kč na 1 odrůdu píce a konzumních brambor po předání výsledků zkoušek ÚKZÚZ

9.A.b.4.h)

maximálně do výše 14 000 Kč na 1 odrůdu brambor na výrobu škrobu po předání výsledků zkoušek ÚKZÚZ.

Program 19. C. Podpora na účast producentů a zpracovatelů konzumních brambor v režimu jakosti Q CZ**19.C.a. Podpora na účast producentů a zpracovatelů konzumních brambor v režimu jakosti Q CZ****Účel:**

Podpora účasti v režimech jakosti Q CZ v zájmu zlepšení tržních příležitostí a dosažení přidané hodnoty konzumních brambor a výrobků z nich.

Podpora je poskytována v souladu s AGRI pokyny.

Předmět dotace:

Podpora producentům a zpracovatelům konzumních brambor na částečnou úhradu nákladů spojených s dobrovolným zapojením do režimu jakosti Q CZ.

Žadatel:

Producent a zpracovatel brambor, který se zapojil do režimu jakosti Q CZ.

Forma dotace:

Dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

Výše dotace:

Do 100 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů souvisejících s účastí v režimu jakosti Q CZ, maximálně však do výše 75 000 Kč¹ na žadatele.

19.C.b. Podpora činností spojených s režimem jakosti Q CZ**19.C.b.1. Podpora kontrolních opatření a poradenství spojených s režimem jakosti Q CZ****Účel:**

Podpora účasti v režimech jakosti Q CZ v zájmu zlepšení tržních příležitostí a dosažení přidané hodnoty konzumních brambor a výrobků z nich.

Podpora je poskytována v souladu s AGRI pokyny.

Předmět dotace:

Podpora subjektům zodpovědným za kontrolní opatření a poradenství podle Pravidel certifikace produktů B1, B2, B3 v režimu jakosti Q CZ, zveřejněných na webových stránkách Ministerstva zemědělství (dále jen „webové stránky MZe“), na částečnou úhradu nákladů na závazná kontrolní opatření a poradenství ve vztahu k producentovi konzumních brambor, který je zapojen do režimu jakosti Q CZ.

Žadatel:

Zpracovatel konzumních brambor, který se zapojil do režimu jakosti Q CZ.

Forma dotace:

Dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

Výše dotace:

a) do 100 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů souvisejících se závaznými kontrolními opatřeními provedených v režimu v režimu jakosti Q CZ.

¹ Tato částka za rok se vyplácí max. po dobu 5 let.

- b) do 100 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů souvisejících s poradenstvím režimu jakosti Q CZ, maximálně však do výše 37 500 Kč na poradenskou službu.
- c) maximálně do výše 0,50 Kč/kg žadatelem zpracovaných brambor souhrnně za dotační podprogram 19.C.b.1 a 19.C.b.2.

19.C.b.2. Podpora vyjmenovaných úkonů provedených formou služeb spojených s režimem jakosti Q CZ

Účel:

Podpora účasti v režimech jakosti Q CZ v zájmu zlepšení tržních příležitostí a dosažení přidané hodnoty konzumních brambor a výrobků z nich.

Podpora je poskytována v souladu s AGRI pokyny.

Předmět dotace:

Podpora je poskytována na částečnou úhradu nákladů na studie týkající se režimu jakosti Q CZ, a podporu přípravy žádostí o uznání režimu jakosti Q CZ.

Žadatel:

Zpracovatel konzumních brambor, který se zapojil do režimu jakosti Q CZ.

Forma dotace:

Dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

Výše dotace: do 100 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů.

5. Státní zemědělský intervenční fond

Zákonem č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů byl ustanoven SZIF, který provádí poskytování dotací, subvencí, intervenčního nákupu a prodeje.

KONTROLA KVALITY A ZDRAVOTNÍHO STAVU KONZUMNÍCH BRAMBOR

Kontrola jakosti a zdravotní nezávadnosti brambor v roce 2020 a 2021 (I.–III. čtvrtletí)

V roce 2020 bylo u 94 kontrolovaných osob provedeno 316 kontrol zaměřených na dodržování jakostních požadavků a správnosti označování u brambor. Bylo odebráno celkem 457 vzorků brambor, z nichž 85 (18,6 %) bylo vyhodnoceno jako nevyhovující požadavkům na jakost nebo označování. Z těchto nevyhovujících vzorků se ve 14 případech jednalo o šarže raných brambor, v 71 případě šlo o šarže pozdních brambor.

Dle procentuálního zastoupení hodnocených vzorků podle jejich země původu tvořily největší podíl vzorky z České republiky (66,1 %), dále vzorky brambor ze zemí EU (31,3 %) a nejméně vzorků pocházelo ze třetích zemí (0,7 %). U 2 % odebraných vzorků nebyla země původu uvedena. Nejvíce nevyhovujících vzorků pocházelo z ČR (80 % ze všech nevyhovujících vzorků) a dále z EU (14,1 % ze všech nevyhovujících vzorků).

Nevyhovující šarže brambor byly zjišťovány v 96,5 % případů v maloobchodě (82 případů z celkem 85 nevyhovujících). Zbylé nevyhovující vzorky brambor byly odebrány ve velkoskladech (3,5 %).

Počet vzorků brambor dle místa kontroly v roce 2020

Název	Výroba			Maloobchod			Velkoobchod			Ostatní			Celkem		
	Od	N	%N	Od	N	%N	Od	N	%N	Od	N	%N	Od	N	%N
Brambory rané	4	0	0	86	12	14	9	2	22,2	0	0	0	99	14	14,1
Brambory pozdní	12	0	0	275	70	25,5	66	1	1,5	5	0	0	358	71	19,8
Brambory celkem	16	0	0	361	82	22,7	75	3	4	5	0	0	457	85	18,6
Pouze ČR	13	0	0	277	68	24,5	12	0	0	0	0	0	302	68	22,5
EU mimo ČR	2	0	0	74	9	12,2	62	3	4,8	5	0	0	143	12	8,4
EU včetně ČR	15	0	0	351	77	21,9	74	3	4,1	5	0	0	445	80	18
Třetí země	0	0	0	3	3	100	0	0	0	0	0	0	3	3	100
Celkem mimo ČR	3	0	0	84	14	16,7	63	3	4,8	5	0	0	155	17	11
Neuveden	1	0	0	7	2	28,6	1	0	0	0	0	0	9	2	22,2

Pramen: SZPI

Poznámka: Od – celkový počet odebraných vzorků,

N – počet nevyhovujících vzorků,

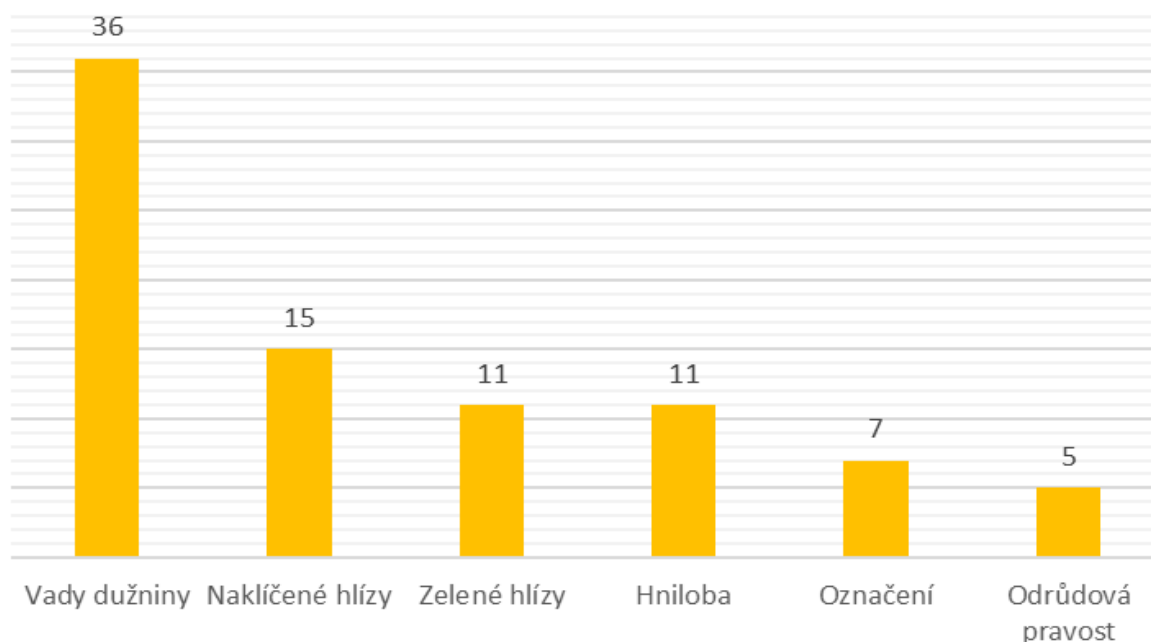
%N – procento nevyhovujících vzorků

Nejčastějšími jakostními nedostatky u nevyhovujících šarží brambor byly vady dužniny, hlízy naklíčené a zelené hlízy a hlízy se suchou či mokrou hnilobou.

V případě nevyhovujícího značení konzumních brambor často chyběly jakékoliv údaje nebo nebyl na etiketě pro spotřebitele uveden údaj o odrůdě, varném typu, názvu skupiny raných nebo pozdních brambor, barvě dužniny, nebo zemi původu.

U 5 vzorků byla laboratorně prokázána přítomnost cizích odrůd brambor a spotřebitel tak byl uváděn v omyl.

Početní zastoupení jednotlivých nedostatků brambor zjištěných v roce 2020

Důvody nevyhovění	Počet vzorků
Vady dužniny	36
Naklíčené hlízy	15
Zelené hlízy	11
Hniloba	11
Označení	7
Odrůdová pravost	5

Pramen: SZPI

Kontaminující látky v konzumních bramborách

U vzorků konzumních brambor je sledována přítomnost chemických prvků, reziduí pesticidů a dusičnanů. Na cizorodé látky bylo v roce 2020 analyzováno 45 vzorků. Nebyl zjištěn žádný nevyhovující vzorek.

Chemické prvky

V 10 odebraných vzorcích brambor byla sledována přítomnost olova a kadmia. Přestože se v bramborách objevily stopy především kadmia, všechny naměřené hodnoty se nacházely pod hodnotou maximálního limitu.

Pesticidy

V roce 2020 byla přítomnost reziduí pesticidů ověřena u 24 vzorků brambor, maximální reziduální limit nebyl překročen.

Dusičnany

Ze 4 vzorků konzumních brambor odebraných na stanovení dusičnanů byla u všech zjištěna jejich přítomnost. Obsah dusičnanů se pohyboval v rozmezí od 42,6 do 169,6 mg.kg⁻¹. Právním předpisem není limit pro dusičnany v bramborách stanoven.

Kontrola jakosti a zdravotní nezávadnosti brambor v I.–III. čtvrtletí roku 2021

Za I. až III. čtvrtletí roku 2021 bylo provedeno celkem 134 kontrol u 59 kontrolovaných osob, kdy byla ověřována jakost a správnost označení u brambor. Prověřeno bylo celkem 211 šarží brambor, nevyhovujících šarží bylo zjištěno 45 (21,3 %). Souhrn výsledků je uveden v tab. 2.

Počet vzorků brambor dle místa kontroly v I.–III. čtvrtletí roku 2021

Název	Výroba			Maloobchod			Velkoobchod			Ostatní			Celkem		
	Od	N	%N	Od	N	%N	Od	N	%N	Od	N	%N	Od	N	%N
Brambory rané	3	0	0	31	11	35,5	10	1	10	0	0	0	44	12	27,3
Brambory pozdní	3	0	0	100	29	29	55	4	7,3	9	0	0	167	33	19,8
Brambory celkem	6	0	0	131	40	30,5	65	5	7,7	9	0	0	211	45	21,3
Pouze ČR	6	0	0	74	27	36,5	6	0	0	0	0	0	86	27	31,4
EU mimo ČR	0	0	0	48	6	12,5	58	5	8,6	8	0	0	114	11	9,6
EU včetně ČR	6	0	0	122	33	27	64	5	7,8	8	0	0	200	38	19
Třetí země	0	0	0	3	1	33,3	0	0	0	1	0	0	4	1	25
Celkem mimo ČR	0	0	0	57	13	22,8	59	5	8,5	9	0	0	125	18	14,4
Neuveden	0	0	0	6	6	100	1	0	0	0	0	0	7	6	85,7

Pramen: SZPI

Legenda: Od - celkový počet odebraných vzorků, N - počet nevyhovujících vzorků, %N - procento nevyhovujících vzorků

Dle procentuálního zastoupení hodnocených vzorků podle jejich země původu tvořily největší podíl vzorky ze zemí EU (54 %), dále vzorky brambor z České republiky (40,8 %) a nejméně vzorků pocházelo ze třetích zemí (1,9 %). U 3,3 % odebraných vzorků nebyla země původu uvedena. Nejvíce nevyhovujících vzorků pocházelo z ČR (60 % ze všech nevyhovujících vzorků) a dále z EU (24,4 % ze všech nevyhovujících vzorků).

Nejčastějším jakostním nedostatkem u brambor bylo naklíčení a zelenání a dále vady dužniny a hniloba.

V případě nevyhovujícího značení nebyly brambory vůbec označeny povinnými údaji.

Vzorky ke zjištění odrůdové pravosti a jednotnosti byly vyhovující.

V I. až III. čtvrtletí roku 2021 bylo na přítomnost cizorodých látek analyzováno 36 vzorků brambor, přičemž žádný vzorek nebyl vyhodnocen jako nevyhovující. Přítomnost reziduí pesticidů byla zjišťována u 17 vzorků. Analýza brambor ke zjištění obsahu kadmia a olova byla provedena u 13 vzorků. Množství dusičnanů bylo zjišťováno u 6 vzorků (rozsah hodnot byl od 37,9 do 357,7 mg.kg⁻¹)

FYTOSANITÁRNÍ PODMÍNKY OBCHODU S BRAMBORAMI V RÁMCI EU A PŘI DOVOZU BRAMBOR ZE TŘETÍCH ZEMÍ

Obchodování s bramborami v rámci EU a dovoz brambor ze třetích zemí do České republiky se z rostlinolékařského hlediska od roku 2020 řídí přímo platným prováděcím nařízením Komise (EU) 2019/2072, kterým se stanoví jednotné podmínky pro provádění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2031, pokud jde o ochranná opatření proti škodlivým organismům rostlin, zákonem č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, dále vyhláškou č. 331/2004 Sb., o opatřeních k zabezpečení ochrany proti zavlékání a šíření původce bakteriální kroužkovitosti bramboru a původce bakteriální hnědé hniloby, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláškou č. 332/2004 Sb., o opatřeních k zabezpečení ochrany proti zavlékání a šíření původce rakoviny bramboru, hádátka bramborového a hádátka nažloutlého, ve znění vyhlášky č. 75/2010 Sb., o opatřeních k zabezpečení ochrany proti zavlékání a šíření hádátka bramborového a hádátka nažloutlého a o změně vyhlášky č. 332/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Škodlivé organismy, jejichž zavlékání a rozšiřování na území členských států EU je zakázáno, jsou uvedeny v příloze II prováděcího nařízení Komise (EU) 2019/2072, případně v nařízeních o mimořádných rostlinolékařských opatřeních vydávaných od 1. 1. 2014 Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským, a před tímto datem Státní rostlinolékařskou správou. Tato nařízení byla vydána v souladu s prováděcími rozhodnutími Evropské komise.

Jednotné podmínky, pokud jde o ochranná opatření proti škodlivým organismům rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů, stanovuje prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/2072. Dovoz sadbových brambor je zakázán ze všech třetích zemí, kromě Švýcarska. Dovoz nesadbových brambor je zakázán ze všech třetích zemí, kromě Alžírsko, Egypta, Izraele, Libye, Maroka, Sýrie, Švýcarska, Tuniska a Turecka; dále je dovoz možný z Albánie, Andorry, Arménie, Ázerbájdžánu, Běloruska, Bosny a Hercegoviny, Černé Hory, Faerských ostrovů, Gruzie, Islandu, Kanárských ostrovů, Lichtenštejnska, Moldavska, Monaka, Norska, Ruska (pouze některé federální okruhy), San Marina, Severní Makedonie, Srbska a Ukrajiny, ale pouze v případě, že je země uznaná jako prostá organismu *Clavibacter sepedonicus* v souladu s postupem podle článku 107 nařízení (EU) 2016/2031, nebo jsou právní předpisy těchto států uznané jako rovnocenné pravidlům Unie týkajících se ochrany před organismem *Clavibacter sepedonicus* v souladu s postupem podle článku 107 nařízení (EU) 2016/2031, nebo ze Spojeného království, pokud do 28. února každého roku předloží Komisi výsledky šetření potvrzující, že organismus *Clavibacter sepedonicus* se během předchozího roku na jeho území nevyskytoval. Z vyjmenovaných zemí je k datu 15. 10. 2021 povolen dovoz z Bosny a Hercegoviny a Srbska. Nadále existuje i možnost dovážet nesadbové brambory z Libanonu, a to z regionů Akkar a Bekaa, tuto možnost však Česká republika nevyužívá. Prováděcím rozhodnutím Komise EU 2015/1199 byla Bosna a Hercegovina uznána za prostou *Clavibacter sepedonicus* a na základě tohoto rozhodnutí je tedy možné dovážet odtud nesadbové brambory do EU. Podmínky dovozu nesadbových hlíz bramboru původem z Egypta do EU, a tedy i do ČR, jsou pak určeny prováděcím rozhodnutím Komise 2011/787/EU, které stanovuje určité další požadavky, které musí být splněny při dovozu brambor z Egypta, a které zároveň členské státy opravňuje k přijetí dočasných mimořádných opatření proti zavlečení a šíření bakterie *Ralstonia solanacearum* z Egypta (viz nařízení Státní rostlinolékařské správy o mimořádných rostlinolékařských opatřeních k ochraně proti zavlečení a šíření původce hnědé hniloby bramboru *Ralstonia solanacearum* z Egypta, ze dne 12. 4. 2012, čj. SRS 015144/2012). Evropská komise navíc umožňuje členským státům EU formou dočasných výjimek a při splnění zvláštních, k těmto účelům stanovených fytokaranténních požadavků, i dovoz brambor ze zemí, odkud není povoleno brambory do EU dovážet. Jedná se například o sadbové brambory z Kanady nebo o nesadbové brambory z Kuby, Česká republika však tyto výjimky nevyužívá.

Při dovozu brambor ze třetích zemí do České republiky je vstupní (dovozní) rostlinolékařská kontrola obvykle prováděna mimo území České republiky, a to na vnější hranici EU místní rostlinolékařskou

službou. Dovoz brambor přes vstupní místa ČR nebyl v roce 2020 realizován, rovněž nebyl realizován dovoz do 30. 9. 2021.

Obecně pro dovoz zásilek nesadbových brambor ze třetích zemí od 14. 12. 2019 platilo, že musely být prosté škodlivých organismů uvedených v příloze II nařízení Komise (EU) 2019/2072 a splnit zvláštní požadavky uvedené v tomto nařízení Komise. Dále musely být opatřeny rostlinolékařským osvědčením a musela být provedena vstupní dovozní kontrola. V roce 2020 a do 30. 9. 2021 byla pro Českou republiku na vnější hranici EU odbavena pouze jedna zásilka nesadbových brambor ze Srbska v množství 21 t. Další dovozy byly realizovány přes dovozce z jiných států EU, nebyly však nakupovány přímo našimi dovozci v zemi původu.

V roce 2020 bylo při vývozu z České republiky do třetích zemí fytoosanitárně odbaveno 79 zásilek, které zahrnovaly 35 t sadbových brambor, které směřovaly do Arménie. Vývoz sadby brambor je realizován až po splnění dovozních fytoosanitárních podmínek, které zahrnují i povinné testování na škodlivé organismy. Zpracované brambory byly vyváženy ve formě škrobu a potravinářských polotovarů v množství 1148,5 t do Číny, Indonésie, Srbska, Albánie, Venezuely, Kuby a dalších. Nesadbové brambory nebyly v roce 2020 vyváženy. V roce 2020 byly vypracovány podklady pro možnost vývozu brambor do Turecka a Egypta. Možnost vývozu této komodity do uvedených států se však prozatím nedojednala. Do 30. 9. 2021 bylo z České republiky vyvezeno celkem 127 zásilek brambor nebo výrobků z brambor. To představovalo 422 t sadby brambor směřujících na Ukrajinu, 381 t nesadbových brambor vyvážených rovněž na Ukrajinu a 5846 t zpracovaných výrobků z brambor do různých států. Vývoz se nadále řídí dovozními fytoosanitárními podmínkami cílové země, kde nadále dochází ke zpřísnování dovozních podmínek.

Pro obchod s bramborami v rámci EU platí, že vstupní rostlinolékařská kontrola je nahrazena systémem pravidelného úředního dohledu v místě pěstování. U sadbových brambor je fytoosanitární nezávadnost dodávky potvrzena rostlinolékařským pasem, který musí být připojen k dodávkám sadbových brambor při jejich pohybu po území členských států EU. V případě nesadbových brambor musí být dodávky označeny registračním číslem subjektu, který uvádí nesadbové brambory na trh a který spadá podle rostlinolékařských předpisů pod povinnost registrace (tj. pěstitel nesadbových brambor, provozovatel balírny či společného obchodního skladu). Veškeré zvláštní požadavky pro hlízy, osivo a rostliny bramboru původem z Evropské unie jsou uvedeny v příloze VIII prováděcího nařízení Komise (EU) 2019/2072. Členské státy EU namátkově ověřují fytoosanitární nezávadnost dodávek brambor z ostatních členských států vlastními kontrolami v rámci obchodního řetězce, včetně laboratorního testování úředně odebraných vzorků na výskyt škodlivých organismů.

Na základě prováděcího rozhodnutí Komise 2012/270/EU o mimořádných opatřeních proti zavlékání dřepčíků *Epitrix cucumeris* (Harris), *Epitrix similis* (Gentner), *Epitrix subcrinita* (Lec.) a *Epitrix tuberis* (Gentner) do Unie a jejich rozšiřování na území Unie, ve znění pozdějších předpisů (viz také nařízení ÚKZÚZ o mimořádných rostlinolékařských opatřeních k ochraně proti zavlékání a rozšiřování dřepčíků *Epitrix cucumeris*, *Epitrix papa*, *Epitrix subcrinita* a *Epitrix tuberis* s čj. UKZUZ 008051/2018), platí pro dodávky nesadbových brambor pocházející z vymezených území, tzn. v nichž je prokázán výskyt karanténních (regulovaných) druhů dřepčíků, povinnost, že tyto dodávky při přemístování musí být také opatřeny rostlinolékařskými pasy. Výskyty karanténních dřepčíků byly dosud zjištěny ve Španělsku a Portugalsku.

Dle „Nařízení Státní rostlinolékařské správy o mimořádných rostlinolékařských opatřeních proti zavlékání a šíření původce bakteriální kroužkovitosti bramboru *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* hlízami bramboru původem z Polské republiky na území České republiky“, ze dne 10. 1. 2013, platila i v letech 2020 a 2021 povinnost, že každá partie brambor původem z Polské republiky musí být opatřena osvědčením polské rostlinolékařské služby o testování této partie na přítomnost původce bakteriální kroužkovitosti bramboru s výsledkem negativním.

Mezi velmi sledované karanténní škodlivé organismy bramboru patřili stále původci karanténních bakterií bramboru, na které je každoročně na území ČR prováděn rozsáhlý průzkum výskytu spojený s odběrem a testováním vzorků hlíz bramboru. Jedná se o bakterii *Clavibacter sepedonicus* (Cs), která je původcem bakteriální kroužkovitosti bramboru, a bakterii *Ralstonia solanacearum* (Rs), která je původcem bakteriální

hnědé hniloby bramboru. V rámci tohoto průzkumu jsou zároveň testovány vzorky vody odebírané z odpadních a oplachových vod v podnicích, které zpracovávají brambory. Na přítomnost původce bakteriální hnědé hniloby jsou odebírány navíc i vzorky vody z vodních zdrojů určených k zavlažování hostitelských rostlin, především v povodí řek Labe a Morava. Součástí tohoto průzkumu je také testování vzorků hostitelských plevelných rostlin pro původce hnědé hniloby odebíraných z pobřežní vegetace. V roce 2020 bylo na výskyt Cs otestováno 2425 vzorků hlíz sadbových brambor a 218 vzorků hlíz nesadbových brambor a odpadní vody z podniků zpracovávajících brambory; výskyt Cs nebyl potvrzen. V daném roce bylo na výskyt Rs otestováno také 483 vzorků hlíz sadbových brambor (až na výjimky se jednalo o základní rozmnožovací materiál) a 450 vzorků hlíz nesadbových brambor, vody (z vodních toků i odpadní vody ze zpracovatelských podniků) a hostitelských rostlin z pobřežní vegetace; výskyt Rs byl potvrzen u 26 vzorků vody odebrané z vodních toků, u 1 vzorku oplachové vody ze zpracovatelského provozu a u 3 vzorků lilku potměchuti rostoucího na břehu řeky Labe. V roce 2021 (k 15. 10.) bylo na výskyt Cs otestováno 2177 vzorků hlíz sadbových brambor a 311 vzorků hlíz nesadbových brambor a odpadní vody z podniků zpracovávajících brambory; výskyt Cs nebyl potvrzen. Ve stejném období bylo na výskyt Rs otestováno 415 vzorků hlíz sadbových brambor (základního rozmnožovacího materiálu) a 397 vzorků hlíz nesadbových brambor, vody (z vodních toků i odpadní vody ze zpracovatelských podniků) a hostitelských rostlin z pobřežní vegetace; výskyt Rs byl potvrzen u 39 vzorků vody odebrané z vodních toků a u 1 vzorku lilku potměchuti rostoucího na břehu řeky Labe.

Z dalších karanténních škodlivých organismů bramboru byl v roce 2020 potvrzen výskyt had'átka bramborového (*Globodera rostochiensis*) ve dvou vzorcích zeminy odebraných v rámci přezkušování jednoho již dříve zamořeného pozemku a v roce 2021 (k 15. 10.) byl potvrzen výskyt had'átka bramborového v 17 vzorcích zeminy odebraných na třech pozemcích s nesadbovými bramborami.

PĚSTOVÁNÍ A TRH BRAMBOR V EVROPĚ

Pěstování a trh brambor v EU a dalších vybraných zemích

Bramborářská sezóna v Evropě má v letošním roce 2021 z pohledu ročníkových vlivů zcela odlišný průběh. Až na výjimky se neopakovalo dlouhodobé sucho, které postihlo v minulých letech prakticky všechny významné bramborářské státy. EU – 27 v letošním roce předpokládá z osázené plochy 1,424 mil. ha (- 245 tis. ha oproti roku 2020).

Podle šetření NPEG se plocha konzumních brambor v nejdůležitějších bramborářských zemích severozápadní Evropy oproti předchozímu roku snížila na 498 tis. ha (- 24 tis. ha). EU 4 předpokládá sklizeň na úrovni 22,4 mil. tun (2020 – 23,1 mil. tun). Pokles plochy konzumních brambor má hlavně Belgie (- 8,2 %) a Nizozemsko (- 6,5 %). Nižší pěstitelskou plochu brambor má také Polsko (235,8 tis. ha, pokles o 34,6 %).

Osázené plochy brambor v jednotlivých zemích EU (tis. ha)

Stát	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Belgie	88,3	94,0	93,3	98,5	97,2	90,1
Bulharsko	10,0	10,0	14,1	10,0	10,0	10,0
ČR	23,4	23,4	22,9	22,9	23,9	22,8
Dánsko	46,0	49,6	52,1	56,7	62,8	51,1
Německo	235,5	250,5	252,2	271,6	274,9	259,3
Estonsko	5,6	5,4	3,3	3,4	3,4	3,1
Irsko	8,8	9,1	8,2	7,1	8,6	8,6
Řecko	24,2	20,5	18,9	16,9	15,7	15,0
Španělsko	71,5	74,8	67,2	68,6	67,2	65,5
Chorvatsko	10,0	10,0	9,2	9,3	9,3	9,2
Francie	166,3	176,9	199,9	207,3	214,5	199,2
Itálie	48,3	49,3	46,4	47,0	47,1	47,6
Kypr	3,9	3,6	4,2	4,0	4,1	4,0
Lotyšsko	10,9	21,5	9,9	10,0	8,5	7,0
Litva	21,6	18,9	18,7	19,5	18,0	17,0
Lucembursko	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Maďarsko	16,4	16,5	13,5	13,4	14,8	8,8
Malta	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6
Nizozemsko	157,5	162,8	164,7	167,6	165,6	160,0
Rakousko	21,2	22,9	23,8	24,0	24,3	22,6
Polsko	355,4	316,0	291,0	310,0	358,7	235,8
Portugalsko	24,4	24,0	20,6	18,0	17,5	17,5
Rumunsko	185,3	182,1	168,0	183,6	175,0	162,0
Slovinsko	3,2	3,2	2,8	2,8	2,9	2,7
Slovensko	8,3	6,7	7,8	8,2	7,0	5,2
Finsko	21,7	21,6	21,4	20,9	20,7	20,4
Švédsko	24,1	24,5	23,8	23,6	24,1	23,7
EU – 15	1 083,1	1 125,0	1 133,1	1 152,1	1 037,2	936,0
EU – 27	1 689,4	1 746,2	1 702,5	1 749,9	1 669,4	1 424,3

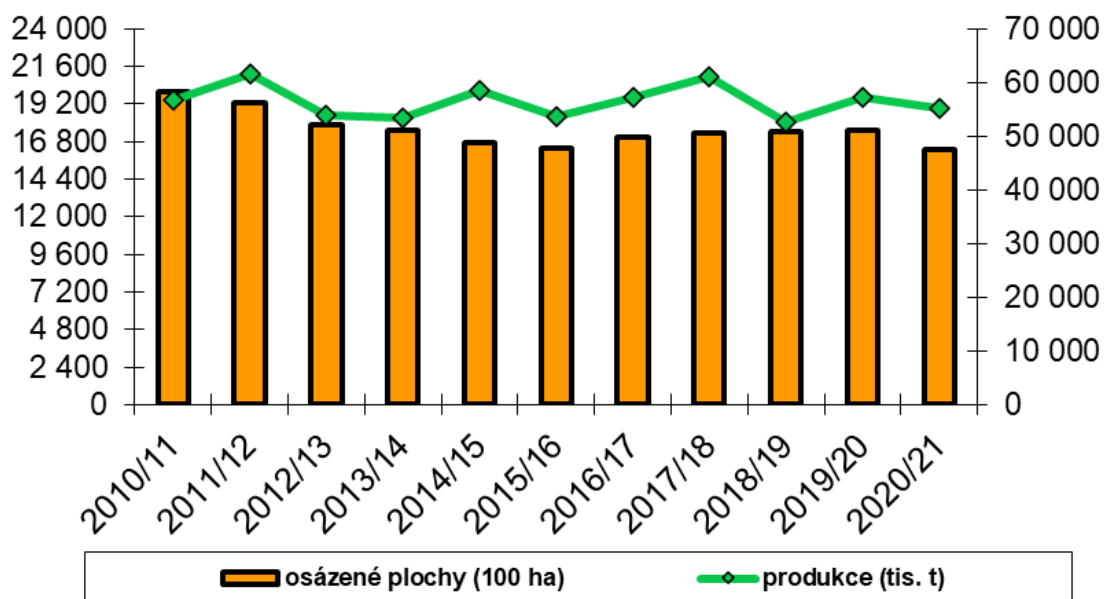
Pramen: EUROSTAT, ČR pouze za zemědělský sektor

Sklizeň brambor v jednotlivých zemích EU (tis. tun)

Stát	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Belgie	3665	3853	4823	3045	4059	3980
Bulharsko	165	127	228	262	145	160
ČR	505	700	689	584	604	696
Dánsko	1748	1954	2171	1807	1934	2763
Německo	10370	10772	11278	8921	10417	11550
Estonsko	81	63	63	58	67	88
Irsko	360	352	412	273	334	362
Řecko	587	552	537	466	470	316
Španělsko	2244	2200	2397	2011	2238	2139
Chorvatsko	172	194	156	182	184	195
Francie	7120	6960	8096	7860	8102	8735
Itálie	1380	1425	1384	1308	1338	1435
Kypr	96	123	111	102	84	80
Lotyšsko	392	345	232	196	246	181
Litva	204	204	209	290	330	294
Lucembursko	13	19	21	16	15	16
Maďarsko	452	429	341	328	346	292
Malta	8	7	7	26	8	8
Nizozemsko	6652	6534	7400	6025	7100	7020
Rakousko	536	767	622	698	751	886
Polsko	6314	8624	9120	7312	6665	9056
Portugalsko	487	451	510	432	489	490
Rumunsko	2625	2690	3029	3023	2627	2683
Slovinsko	91	85	78	73	65	89
Slovensko	145	177	150	170	184	166
Finsko	532	588	612	600	619	624
Švédsko	802	861	844	723	848	879
EU – 27	53773	57327	61149	51839	57171	55183

Pramen: Eurostat

Vývoj osázených ploch a produkce brambor v EU 27

Pramen: EUROSTAT, VÚB

Sklizňové plochy konzumních brambor v EU 4 (ha)

Země	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
Nizozemsko	71 900	73 320	76 300	76 350	78 890	76 710	71 730
Francie	118 890	125 250	137 720	145 260	152 720	158 590	153 840
Belgie	79 504	91 368	95 346	94 428	97 921	96 985	89 053
Německo	160 416	164 500	174 400	178 500	186 000	189 700	183 060
EU 4	526 961	454 438	483 766	494 538	515 531	521 985	497 683

Pramen: North-Western European Potato Growers

Sklizeň brambor v Německu v roce 2020 a odhad pro rok 2021

Země - stát	Plocha v tis. ha		Výnosy v t/ha		Sklizeň v tis. tun	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Bádensko - Württembersko	5,5	4,9	33,8	34,8	187	172
Bavorsko	42,6	39,1	44,9	42,0	1 911	1 645
Braniborsko	11,6	10,5	34,0	31,6	395	333
Meklenbursko - Přední Pomořansko	13,3	12,8	36,2	39,2	483	500
Dolní Sasko	122,2	115,4	45,3	41,8	5 532	4 830
Severní Porýní Westfálsko	36,7	38,1	46,2	46,1	1 695	1 756
Porýní - Falcko	7,2	6,8	32,3	32,4	234	221
Sasko	6,2	5,8	34,3	39,3	212	229
Sasko - Anhaltsko	15,4	13,7	37,3	36,6	574	501
Schlesvicko - Holštýnsko	6,4	6,0	42,9	36,6	276	219
Německo	273,5	259,3	42,8	41,0	11 715	10 637

Pramen: AMI

Bilance brambor v Polsku (tis. tun)

Ukazatel	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Produkce	6 314	8 872	9 172	7 478	6 599	8 867
Dovoz	172	110	157	159	321	140
Vývoz	18	42	28	40	22	35
Zásoba celkem	6 468	8 940	9 301	7 597	6 898	8 972
Užití na farmě:	2 036	3 861	3 868	2 684	2 553	3 932
Sadba	779	825	745	760	820	775
Krmení	57	1 956	2 103	949	833	2237
vlastní spotřeba	1 100	1 080	1 020	975	900	920
Prodej na trhu:	4 062	4 329	4 483	4 013	3 945	4460
konzumní brambory	1 950	1 850	1 840	1 750	1 650	1 680
brambory na zpracování	2 112	2 479	2 643	2 663	2 295	2780
Odpady a ztráty	370	750	950	500	400	580

Pramen: Central Statistical Office Poland

Nejvýznamnější odrůdy množené v SRN (ha) v letech 2017–2020

Odrůda	2017	2018	2019	2020
Belana	811	799	785	785
Agria	723	640	644	621
Gala	544	560	585	593
Zorba	469	491	502	497
Kuras	473	479	461	373
Verdi	395	427	452	466
Marabel	444	412	400	343
Jelly	435	403	367	385
Fontane	377	375	411	399
Eurogrande	260	283	311	273
Bernina	-	-	181	312
Euroviva	-	-	115	244
Axion	-	-	237	243
Rumba	-	-	203	233
Bellarosa	-	-	158	213
Glorietta	-	-	147	208
Euroresa	-	-	120	203
Colomba	-	-	166	198
Queen Anne	196	230	216	219
Madeira	182	227	261	274
Princess	253	222	223	218

Odrůda	2017	2018	2019	2020
Annabelle	192	222	212	202
Lady Claire	211	208	245	222
Regina	170	202	250	233
Innovator	185	199	249	226
Laura	202	194	209	222
Pirol	180	192	223	250
Lilly	166	176	216	272
Celkem množitelská plocha SRN	16 341	16 909	18 488	19 242

Pramen: AMI, Kartoffelbau 8/2020

VÝVOJ PĚSTOVÁNÍ A TRHU BRAMBOR V ČR

Průběh povětrnostních podmínek v bramborářské oblasti v roce 2021 (údaje pracoviště VÚB Valečov)

Vegetační období (duben–září) roku 2021 bylo teplotně v průměru normální, ačkoliv průměrné teploty vzduchu se v jednotlivých měsících značně lišily. Měsíce duben, květen a srpen lze označit jako silně studené. Teplotně normální byl měsíc červenec. Září bylo nadnormální. Z pohledu normálu byl nejteplejší měsíc červen, který je označen jako mimořádně teplý. Vývoj vegetace i škodlivých činitelů nejvíce ovlivnil průběh srážek. Srážkově normální byly měsíce červen a srpen. Nejsušším měsícem bylo září, které lze vzhledem k odchylce naměřených srážek od normálu hodnotit jako silně suché. Podnormálním byl i měsíc duben. Květen byl naopak vlhký a červenec silně vlhký. Naměřené hodnoty a jejich srovnání s normálem za období 1991–2020 jsou uvedeny v tabulce.

Průměrná měsíční teplota vzduchu a měsíční úhrny srážek na pracovišti VÚB Valečov (normál 1991–2020)

Měsíc	Průměrná měsíční teplota vzduchu (°C)				Měsíční úhrn srážek (mm)			
	Normál	2020	2021	Odchylka roku 2021 od normálu	Normál	2020	2021	Odchylka roku 2021 od normálu
I.	-1,5	0,2	- 1,4	+ 0,1	42,5	25,6	57,9	+ 15,4
II.	-0,5	3,6	- 0,4	+ 0,1	33,8	75,2	43,4	+ 9,6
III.	3,1	4,0	2,5	-0,6	45,9	45,4	20,2	- 25,7
IV.	8,2	9,4	5,1	- 3,1	37,2	22,9	20,9	- 16,3
V.	12,9	11,0	10,3	- 2,6	81,4	100,0	117,5	+ 36,1
VI.	16,3	16,1	19,1	+ 2,8	78,9	142,5	49,3	- 29,6
VII.	18,2	17,7	18,7	+ 0,5	98,9	85,9	165,0	+ 66,1
VIII.	17,9	18,6	16,1	- 1,8	85,8	108,2	73,0	- 12,8
IX.	12,9	13,6	14,1	+ 1,2	59,9	75,8	14,9	- 45,0

Regulace zaplevelení a účinnost herbicidních zásahů v roce 2021

Podmínky pro aplikaci preemergentních herbicidů nebyly v roce 2021 v řadě případů příznivé. Jejich aplikace se v podmínkách bramborářské oblasti z důvodu pozdější výsadby často prováděla až v poslední dekádě května a počátkem června. V tomto období nebyla dostatečná půdní vlhkost pro aktivaci účinných herbicidních látek, což způsobovalo nižší účinnost herbicidů. Největší problémy způsobovaly zejména merlík bílý, laskavec ohnutý, opletka obecná, kakosty a podobně. Často se tedy prováděly časné postemergentní, nebo postemergentní opravné aplikace. Ani ty však často nevykazovaly dostatečnou účinnost.

Výskyt plevelů významně ovlivňuje výnos hlíz brambor. Důležitá je samozřejmě intenzita výskytu plevelů. Jako příklad je možné uvést výsledky, které vychází z pokusů VÚB prováděných v letech 2014–2019. Srovnáván byl výnos hlíz na herbicidně neošetřených variantách s průměrným výnosem zjištěným na variantách s herbicidním ošetřením. Výskyt plevelů snížil výnos hlíz na úrovni 29 % (2016) – 53 % (2014), v suchých letech byl pokles výnosu vyšší – 75 % (2015), 68 % (2018 – nižší výskyt plevelů ve srovnání s rokem 2015). V roce 2019 byl zaznamenán pokles výnosu na herbicidně neošetřené variantě o 44 %. V roce 2021 bylo v pokusech zaznamenáno největší snížení výnosu na herbicidně neošetřené variantě, a to 87 %.

V roce 2021 byl opět velmi silný výskyt plevelných brambor. Povětrnostní podmínky zimy 2020/2021 způsobily, že nedošlo k dostatečnému promrznutí půdy. Tato situace se opakovala již devátou po sobě jdoucí zimu. Jediným možným způsobem regulace plevelných brambor je v tomto případě použití vhodných herbicidů v ostatních plodinách v rámci osevního sledu. Regulace plevelných brambor herbicidy je však poměrně obtížná, účinnost herbicidů bývá často na poměrně nízké úrovni.

Ochrana brambor v roce 2021

Protože ročník 2021 byl ve vegetaci velmi vlhký a v červnu a v červenci teplý, byl vhodný především pro plíseň bramboru v nati i na hlízách a pro bakteriózy. U škůdců byl pak zaznamenán lokálně silný výskyt mandelinky bramborové.

Výsadba brambor se zpozdila z důvodu nepříznivého počasí o dva až čtyři týdny. Poslední plochy brambor byly dosazovány dokonce až v červnu. Zejména u odrůd náchylných k bakteriózám a vločkovitosti se chladné jaro odrazilo vyšší mezerovitostí porostů. Následný vývoj porostů brambor byl velmi rozdílný podle termínu výsadby a lokálních podmínek. Urychlení vývoje v první polovině června částečně zbrzdily vysoké teploty na přelomu druhé a třetí červnové dekády. Srážky v červnu sice nedosáhly normálu, ale porosty netrpěly suchem, neboť půda byla dostatečně zásobena vodou z května. Následující období bylo srážkově velmi bohaté a až do konce vegetace pak nedošlo ve většině pěstitelských oblastí k přísušku. Někde byly porosty zaplaveny nebo poškozeny krupobitím, především během července.

Škůdci

Počátek **náletu mšic** do sadbových brambor byl zpožděný a velmi pozvolný. K výraznějšímu nárůstu došlo až od počátku června, což se shodovalo se vzejitím většiny porostů. Dále ale nálet stagnoval a celkově patřil k podprůměrným ročníkům. Jinak tomu ale bylo u mšice broskvoňové, tam zastoupení tohoto nejvýznamnějšího přenašeče virů bylo poměrně vysoké. Ochrana proti přenašečům viróz byla komplikována jejich vysokou rezistencí k insekticidům a zužujícím se sortimentem účinných přípravků a také skutečností, že stále nejsou registrované velmi potřebné minerální oleje. Je zřejmé, že ochrana sadbových porostů bude v následujících letech stále obtížnější i z důvodu restrikce diquat, který byl zatím ještě povolen na výjimku.

Mandelinka bramborová po opožděném výskytu v porostech a počáteční sporadické aktivitě se po oteplení v červnu objevila v některých lokalitách ve velkém počtu a u neošetřených porostů docházelo k holožírům, zatímco jinde byl výskyt relativně slabý. V bramborářské oblasti byly první larvy pozorovány až v poslední červnové dekádě. Rozdily byly pravděpodobně způsobeny podmínkami, které měli dospělci pro přezimování a také v nabídce potravy pro žír jarních brouků, protože některé porosty vzházely velmi pozdě. Rovněž u mandelinky je počet insekticidů s dostatečnou účinností velmi omezený a tím pádem bylo dodržování antirezistentní strategie obtížné. Navíc aktuálně prakticky chybí insekticidy, které by byly účinné proti mandelince a zároveň proti mšicím, což a by u sadbových porostů šetřilo počet insekticidních aplikací.

Choroby

Chladný a deštivý květen a pomalé vzházení podpořily rozvoj původce **vločkovitosti** a také pektinolytické bakterie, tj. původce **černání stonku**. Větší napadení bylo u porostů, kde byla sadba odklíčena nebo byla postižena šednutím dužniny. U slévavých půd v některých lokalitách situaci ještě zhoršila i tvrdá krusta, která se vytvořila po vyschnutí na povrchu hrůbků a zejména u drobného třídění

sadby bránila vzejítí. Náchylné odrůdy byly více postiženy černáním stonků a u pektinolytických bakterií v následujících deštivých měsících ve většině pěstitelských oblastí bez přísušku tak nebyl přerušen jejich cyklus, což se později projevilo vpřímé infekci hlíz nebo v sekundárním rozkladu hlíz infikovaných plísní bramboru. Vlhká půda také podpořila infekci dceřiných hlíz **stříbřitostí slupky**, takže lze počítat s vysokým napadením touto chorobou a s jejím dalším rozvojem v průběhu skladování.

Plíseň bramboru měla pro infekci a její šíření již v druhém roce v řadě velmi příznivé podmínky, i když počátek infekce porostů byl pozdější. V bramborářské oblasti byly první vizuální příznaky plísně pozorovány převážně od přelomu první a druhé červencové dekády, epidemické šíření choroby probíhalo od konce července a bylo velmi intenzivní. Časté a silné srážky a trvale vlhká půda také podpořily infekci hlíz. Porosty nechráněné fungicidy končily vegetaci v důsledku plísně v první polovině srpna. Hlízy napadené plísní byly hojně rozkládány v půdě ještě před sklizní za přispění bakterií. Tam, kde nebyla včas ukončena vegetace, je třeba počítat s výskytem choroby i ve skladech. Ukončení vegetace jako součást ochrany hlíz proti infekci se stává závažným problémem, zejména pokud je potřeba rychlý a razantní zásah, protože mechanická likvidace natě ani stávající desikanty plně nenahradí účinnost diquatů. Ochrana proti plísní bramboru byla velice náročná a vyžadovala mimořádnou pozornost ve všech pěstitelských oblastech. Uplynulá sezóna také velmi dobře prověřila účinnost stávajícího sortimentu fungicidů, který je zatím dostatečně bohatý. Již druhým rokem potvrdil vysokou účinnost proti plísní oxathiapiprolin, naproti tomu čistě kontaktní přípravky na zvládnutí epidemického šíření choroby nestačily.

Výskyt **alternariových skvrnitostí** oproti plísní bramboru byl v uplynulé sezóně většinou zanedbatelný a nevyžadoval ve fungicidních programech zaměření na tuto chorobu.

U **skládkových chorob**, lze předpokládat problémy s plísní bramboru, suchými hnilobami i s měkkou bakteriální hnilobou, protože u řady porostů nebyly hlízy při sklizni dostatečně vyztřelé vlivem zpoždění ve vegetaci a omezenými možnostmi likvidace natě. Loupající se slupka velmi usnadňuje infekci původci výše uvedených chorob. Problémy lze očekávat také při tržní úpravě mytím hlíz, a to i z důvodu vysoké kontaminace hlíz bakteriemi.

Plochy, hektarové výnosy a produkce brambor v ČR

V roce 2021 bylo v ČR osázeno celkem 28 972 ha brambor, z toho plocha raných činí 1 467 ha, pozdních konzumních 19 338 ha, pro produkci škrobu 5 577 ha a plocha sadby brambor 2 591 ha. Na zemědělský sektor připadá 22 825 ha, na domácnosti 6 148 ha.

V roce 2020 dosáhly plochy brambor celkem v ČR podle „Definitivních údajů o sklizni zemědělských plodin za rok 2020“ zpracovaných ČSÚ, celkem 29 964 ha, z toho v zemědělském sektoru 23 876 ha a v sektoru domácností 6 088 ha.

Sklizeň brambor v ČR po dopočtu domácností v roce 2020

Ukazatel	Plochy za zemědělský sektor (ha)	Odhad ploch za domácnosti (ha)	Plochy celkem (ha)	Průměrný výnos (t/ha)	Celková produkce (t)
	ZS	D	ZS + D	ZS + D	ZS + D
brambory celkem	23 877	6 088	29 965	27,73	830 821
brambory rané	1 120	1 248	2 368	18,41	43 599
brambory ostatní	19 941	4 840	24 781	29,02	719 131
brambory sadbové	2 815	-	2 815	24,18	68 091

Pramen: ČSÚ

Poznámka: zemědělský sektor = ZS, domácnosti = D

Vývoj produkčních ploch, hektarových výnosů a produkce brambor celkem v ČR po dopočtu domácností

Hospodářský rok	Produkční plochy			Průměrný výnos (t/ha)	Celková produkce (t)
	Zemědělský sektor	Domácnosti	Celkem		
	(ha)	(ha)	(ha)		
2004/05	35 971	6 167	42 138	23,57	993 203
2005/06	36 071	5 136	41 207	28,05	1 155 996
2006/07	30 026	8 523	38 549	21,70	836 614
2007/08	31 908	8 336	40 244	24,79	997 671
2008/09	29 788	8 028	37 816	25,00	945 234
2009/10	28 734	7 988	36 722	25,29	928 752
2010/11	27 079	7 971	35 050	23,45	821 862
2011/12	26 450	7 130	33 580	29,00	973 859
2012/13	23 652	6 417	30 069	26,77	804 980
2013/14	23 205	6 096	29 301	22,08	646 871
2014/15	23 993	6 096	30 089	27,68	832 762
2015/16	22 681	6 013	28 694	21,06	604 348
2016/17	23 414	6 137	29 551	28,13	831 132
2017/18	23 418	6 015	29 433	27,85	819 712
2018/19	22 889	6 004	28 893	24,69	713 266
2019/20	22 893	5 974	28 867	26,20	756 310
2020/21	23 876	6 088	29 964	27,73	830 821
2021/22*	22 824	6 148	28 972	28,56	827 339

Pramen: ČSÚ

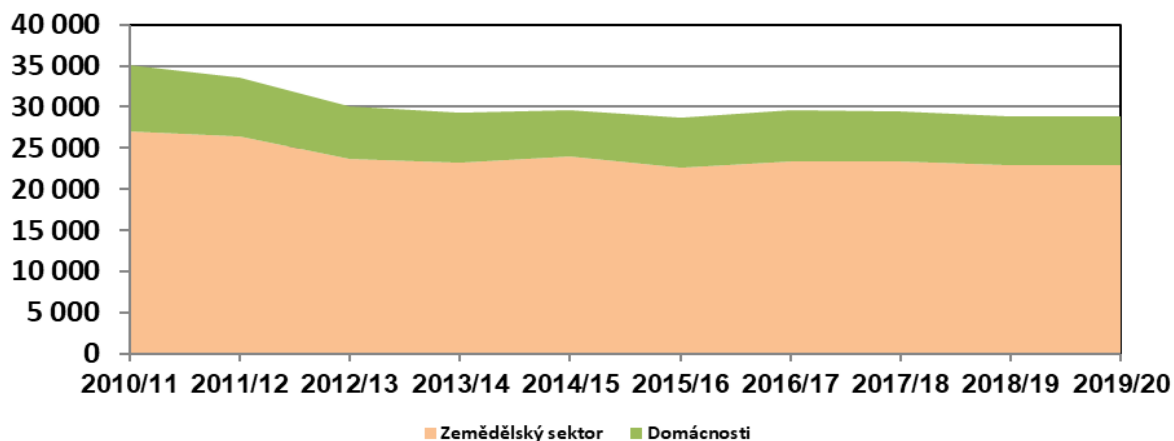
Poznámka: * odhad výnosu a produkce k 15.9. 2021

Zahraniční obchod brambor celkem za hospodářské roky (KN 0701 1000 až 0701 9090)

Ukazatel/Rok	MJ	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Dovoz brambor celkem	t	195 889	167 435	240 339	153 832	177 736	191 471	215 410	174 225
Vývoz brambor celkem	t	27 621	32 733	31 052	28 297	24 363	0 294	16 879	13 460

Pramen: ČSÚ

Porovnání celkových ploch brambor pěstovaných v ČR v zemědělském sektoru a domácnostech

Pramen: ČSÚ

Porovnání produkčních ploch brambor ostatních¹⁾ podle krajů bez dopočtu domácností (ha)

Kraj/Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Česká republika	18 911	19 385	19 795	19 228	19 017	19 778	19 381
Hl. m. Praha	5	12	9	11	10	8	17
Středočeský	4 285	4 500	4 737	4 679	4 832	4 992	5 059
Jihočeský	4 289	2 606	2 998	2 944	2 759	2 792	2 589
Plzeňský	871	904	1 027	1 073	1 052	1 050	1 201
Karlovarský	65	93	66	49	42	57	76
Ústecký	371	419	398	441	507	545	558
Liberecký	154	161	150	141	115	137	121
Královéhradecký	755	794	752	667	646	726	696
Pardubický	922	995	946	907	951	1 004	866
Vysočina	6 110	6 106	6 188	5 728	5 660	5 955	5 715
Jihomoravský	1 193	1 354	1 188	1 210	1 195	1 192	1 364
Olomoucký	376	390	333	320	327	346	307
Zlínský	265	273	267	254	212	239	208
Moravskoslezský	782	777	736	804	708	735	604

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ Souhrn sklizňových ploch pozdních konzumních brambor a brambor pro výrobu škrobu.

Celková bilance nabídky a poptávky brambor v České republice¹⁾

Ukazatel		MJ	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21*
Produkční plocha		tis. ha	29,6	29,4	28,9	28,9	30,0
Hektarový výnos		t/ha	28,1	27,85	24,69	26,2	27,7
Počáteční zásoba		tis. t	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Výroba		tis. t	831,1	819,7	713,3	756,3	830,8
Dovoz brambor čerstvých		tis. t	162,2	185,7	170,0	219,9	174,2
Dovoz ve výrobcích		tis. t	216,6	223,9	229,8	201,2	195,8
Dovoz brambor v nativním škrobu		tis. t	33,0	54,5	35,7	21,8	17,8
Dovoz celkem		tis. t	411,8	464,1	435,5	442,9	387,8
Celková nabídka		tis. t	1 242,9	1 283,8	1 148,8	1 199,2	1 218,6
Domácí spotřeba		tis. t	1 072,2	1 100,9	1 010,5	1 037,2	1 058,7
z toho	potraviny	tis. t	650,0	665,6	650,0	638,3	600,0
	sadba	tis. t	85,0	87,0	82,0	79,0	75,0
	odpad a skladové ztráty	tis. t	177,3	191,3	142,7	130,0	160,0
	technické užití - škrob	tis. t	159,9	157,0	135,8	189,9	223,7
Vývoz brambor čerstvých		tis. t	35,0	33,9	18,5	21,1	13,5
Vývoz ve výrobcích		tis. t	66,5	76,1	70,0	77,2	60,5
Vývoz brambor v nativním škrobu		tis. t	69,2	72,9	49,8	63,7	51,1
Vývoz celkem		tis. t	170,7	182,9	138,3	162,0	125,1
Celková poptávka		tis. t	1 242,9	1 283,8	1 148,8	1 199,2	1 218,6
Soběstačnost		%	77,8	74,5	70,6	72,9	78,5

Pramen: ČSÚ, ÚZEI, MZe, VÚB, ČBS, ČŠS

Poznámka: ¹⁾ po dopočtu domácností, * předpoklad

V souladu s metodikou EUROSTAT jsou zpětně od vstupu ČR do EU upravována některá statistická data dovozu a vývozu převážně bramborových výrobků a polotovarů a nativního bramborového škrobu. Všechny tyto drobné úpravy mají vliv na celkovou bilanci.

Průměrná roční spotřeba brambor v ČR na obyvatele (kg)

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Brambory konzumní	70,0	68,6	68,0	70,1	66,3	69,1	68,5	67,7	69,5	61,5

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhad ČBS

Seznam doporučených odrůd pro produkci konzumních brambor v roce 2021

V roce 2020 pokračoval VÚB na základě pověření ÚKZÚZ, za finanční podpory MZe ČR a v úzké součinnosti s ÚKZÚZ v organizaci zkoušení odrůd pro produkci konzumních brambor pro jejich zapsání do SDO. Zkoušky probíhaly na 9 zkušebních stanicích (Čáslav – Filipov, Domanínek, Horažďovice, Lednice na Moravě, Lípa, Přerov nad Labem, Valečov, Vysoká, Znojmo – Oblekovic). V roce 2020 bylo hodnoceno 9 přihlášených velmi raných odrůd z hlediska jejich využití pro produkci „brambor

raných“ v teplejších, úrodnějších oblastech při využití závlahy. Zároveň bylo hodnoceno 32 odrůd pro užitkový směr „brambory konzumní ostatní“, 6 odrůd z hlediska jejich vhodnosti pro výrobu „lupínků“ a 3 odrůdy pro výrobu „hranolků“. Z výsledků přesných polních pokusů a následného hodnocení vyplynul následující seznam doporučených odrůd konzumních brambor pro rok 2021:

a) velmi rané odrůdy doporučené pro produkci brambor raných při závlaze:

Karo, Katy, Magda, Monika, Primarosa, Suzan, Velox,

b) odrůdy doporučené pro produkci brambor konzumních ostatních

velmi rané: Cidlina, Karo, Katy, Lada, Mariannka, Monika, Oskava, Primarosa, Radana, Rosara, Suzan, Velox,

rané: Alice, Bohemia, Dagmar, Dali, Jasmína, Julinka, Valda, Valkýra, Valy,

polorané: Bella, Dominika, Granada, Kariera, Lilly, Red Anna, Vysočina,

polopozdní až pozdní: Jindra, Lydia

c) odrůdy doporučené pro loupání za syrova

velmi rané: Lada, Monika, Primarosa, Rosara,

rané: Alice, Bohemia, Jasmína, Julinka, Valkýra,

polorané: Granada, Lilly, Vysočina,

polopozdní až pozdní: Jindra,

d) odrůdy doporučené pro dlouhodobé skladování

rané: Alice, Dali, Valda, Valkýra,

polorané: Dominika, Granada, Kariera,

Polopozdní až pozdní: Jindra,

e) odrůdy doporučené pro mytí

velmi rané: Mariannka, Monika, Velox,

rané: Dali, Jasmína, Julinka,

polorané: Granada,

f) odrůdy doporučené pro výrobu lupínků

rané: Bernard, Valkýra (kvalita lupínků je u obou odrůd udržitelná i při skladování v 8 °C), Velur,

polorané: Jolana,

polopozdní až pozdní: Ornella (kvalita lupínků je udržitelná i při skladování v 8 °C)

g) odrůdy doporučené pro výrobu hranolků

rané: Valda

polorané: Bella

BRAMBORY RANÉ

Vývoj produkčních ploch, hektarových výnosů a produkce brambor raných v ČR po dopočtu domácností

Rok	Produkční plochy			Průměrný výnos (t/ha)	Celková produkce (t)
	Zemědělský sektor (ha)	Domácnosti (ha)	Celkem (ha)		
2004	6 379	1 209	7 588	19,86	150 710
2005	2 266	1 007	3 273	18,80	61 534
2006	1 566	1 745	3 311	17,68	58 540
2007	1 819	1 707	3 526	16,58	58 454
2008	1 753	1 646	3 399	16,36	55 622
2009	1 654	1 638	3 292	17,34	57 075
2010	1 341	1 634	2 975	16,84	50 113
2011	1 575	1 462	3 037	17,32	52 603
2012	1 263	1 315	2 578	16,78	43 248
2013	854	1 250	2 104	14,48	30 463
2014	1 196	1 100	2 446	19,04	46 587
2015	946	1 233	2 179	17,29	37 675
2016	1 325	1 167	2 492	21,21	52 862
2017	858	1 233	2 091	17,72	37 053
2018	860	1 231	2 091	22,63	47 325
2019	1 078	1 225	2 303	20,21	46 552
2020	1 120	1 248	2 368	18,41	42 599
2021*	853	614	1 467	22,50	32 955

Pramen: ČSÚ; výnos a produkce 2020 – odhad ČSÚ

Cenový vývoj produkce raných brambor

Na základě doporučení EK je ve většině zemí EU tolerováno obchodování s bramborami označenými „rané“ do konce července.

Průměrná CZV raných brambor v červnu v letech 2008–2021 (Kč/kg)

Rok	Červen	Rok	Červen
2008	8,22	2015	8,10
2009	6,50	2016	9,08
2010	7,12	2017	6,97
2011	6,87	2018	6,67
2012	6,38	2019	13,62
2013	11,10	2020	9,90
2014	6,79	2021	9,78

Pramen: ČSÚ

Průměrná měsíční SC raných brambor v letech 2008–2021 (Kč/kg)

Rok	Červen	Červenec
2008	16,57	12,53
2009	14,88	11,15
2010	19,33	14,53
2011	16,12	12,97
2012	17,00	12,13
2013	26,23	20,25
2014	15,11	13,79
2015	18,16	13,54
2016	19,71	17,07
2017	17,07	16,67
2018	18,41	14,22
2019	27,00	22,60
2020	24,07	16,52
2021	24,55	17,57

Pramen: ČSÚ

Vývoj průměrné SC raných brambor je převážně ovlivňován stavem zásob brambor konzumních ostatních z minulé sklizně, vývojem jejich ceny, výší nabídky a dovozních hodnot nových a raných brambor, ale i vývojem počasí a termínem zahájení sklizně. V roce 2021 činila v měsíci červnu 24,55 Kč/kg a v červenci klesla na 17,57 Kč/kg.

Zahraniční obchod nových a raných brambor

Po vstupu ČR do EU jsou údaje statistiky zahraničního obchodu ČSÚ tříděny pouze osmimístným kódem položky celního sazebníku a časový interval sledování je jeden měsíc.

Dovoz nových a raných brambor (KN 07019050) do ČR od 1. 1. do 30. 6. roku sklizně

Ukazatel/Rok	MJ	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Brambory nové a rané celkem	t	6 165	15 473	16 834	7 679	12 404	11 482	15 135
Deklarovaná dovozní hodnota	tis. Kč	61 303	150 084	114 688	79 717	164 238	116 879	124 101

Pramen: ČSÚ

Vývoz nových a raných brambor (KN 07019050) z ČR od 1. 1. do 30. 6. roku sklizně

Ukazatel/Rok	MJ	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Brambory nové a rané celkem	t	2 552	3 562	1 666	1 576	2 738	995	1 629
Deklarovaná vývozní hodnota	tis. Kč	26 945	48 202	21 181	19 958	46 686	12 639	20 083

Pramen: ČSÚ

Nejvýznamnější země zahraničního obchodu s bramborami novými a ranými v roce 2021 od 1. 1. do 30. 6. roku sklizně

Dovoz		Vývoz	
Země	Množství (t)	Země	Množství (t)
Španělsko	4 960	Slovensko	1 617
Francie	4 778		
Portugalsko	1 294		
Egypt	1 273		

Pramen: ČSÚ

BRAMBORY OSTATNÍ

Do kategorie Brambory ostatní jsou zařazeny pozdní konzumní brambory a brambory pro výrobu bramborového škrobu.

Vývoj produkčních ploch, hektarových výnosů a produkce brambor ostatních v ČR

Hospodářský rok	Produkční plochy			Průměrný výnos (t/ha)	Celková produkce (t)
	Zemědělský sektor (ha)	Domácnosti (ha)	Celkem (ha)		
2006/07	19 559	6 778	26 337	22,34	588 495
2007/08	21 410	6 629	28 039	24,97	700 095
2008/09	19 562	6 382	25 944	25,54	662 705
2009/10	18 827	6 350	25 177	25,64	645 501
2010/11	17 974	6 337	24 311	23,18	563 646
2011/12	18 228	5 668	23 896	28,81	688 397
2012/13	19 121	5 102	24 223	28,28	685 129
2013/14	19 220	4 846	24 066	23,09	555 778
2014/15	19 548	4 846	24 394	29,36	716 248
2015/16	18 911	4 780	23 691	21,77	515 712
2016/17	19 171	4 511	23 682	30,29	717 246
2017/18	19 795	4 782	24 577	29,28	719 651
2018/19	19 228	4 773	24 001	25,37	608 973
2019/20	19 017	4 749	23 767	27,20	646 492
2020/21	19 941	4 840	24 781	29,02	719 131
2021/22*	19 381	5 534	24 915	29,44	733 417

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhad

Zahraniční obchod pozdních konzumních brambor

Dovoz pozdních konzumních brambor do ČR a deklarovaná dovozní hodnota

Ukazatel/ Hospodářský rok	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Brambory pozdní konzumní (t)	142 150	215 482	129 300	160 089	170 820	193 226	151 147
Dovozní hodnota (tis. Kč)	385 406	1 113 306	715 238	516 248	1 323 003	1 114 164	620 157
Dovozní hodnota (Kč/kg)	2,71	5,17	5,53	3,22	7,74	5,77	4,10

Pramen: ČSÚ

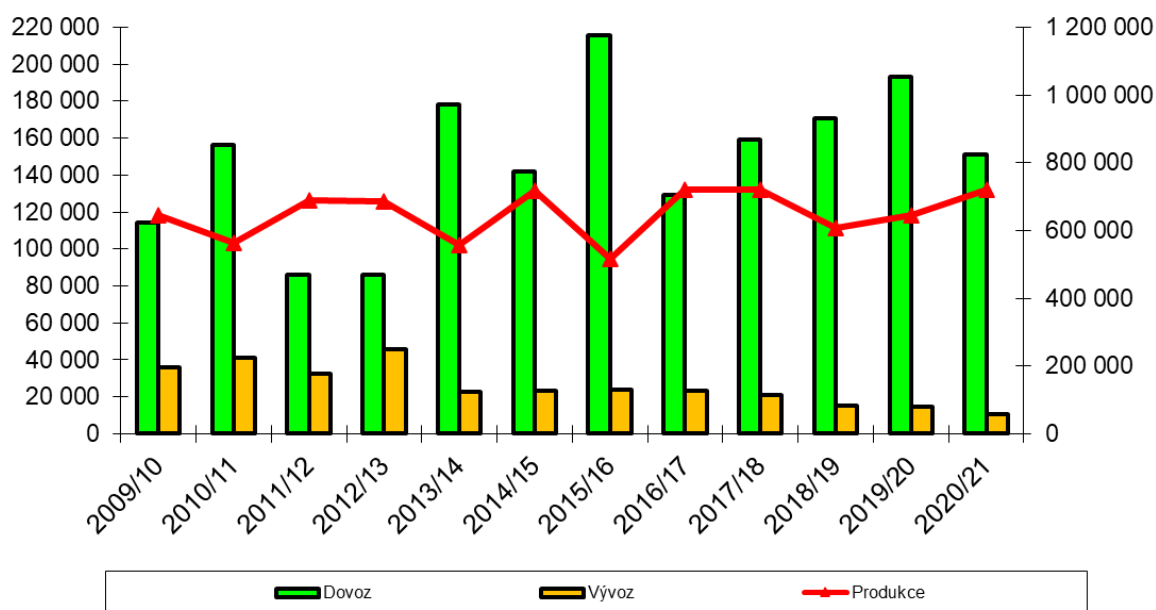
Od července 2019 do června 2020 činil měsíční průměr dovozu 16 096 t (předchozí hospodářský rok 14 204,1 t).

Vývoz pozdních konzumních brambor z ČR a deklarovaná vývozní hodnota

Hospodářský rok	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Brambory pozdní konzumní (t)	23 055	23 716	23 336	20 744	15 235	14 866	10 397
Vývozní hodnota (tis. Kč)	143 854	213 684	195 580	139 933	153 611	152 020	86 833
Vývozní hodnota (Kč/kg)	6,24	9,01	8,38	6,74	10,08	10,22	8,35

Pramen: ČSÚ

Vývoj domácí produkce, dovozu a vývozu brambor konzumních ostatních od roku 2009/10 do roku 2020/21

Pramen: ČSÚ

Nejvýznamnější země zahraničního obchodu s bramborami konzumními ostatními v letech 2020/21 a 2019/20

Hospodářský rok	Dovoz			Vývoz		
	Země	Množství (t)	Dovozní hodnota (Kč/kg)	Země	Množství (t)	Vývozní hodnota (Kč/kg)
2020/21	Německo	104 693,0	2,99	Slovensko	8 832,2	8,88
	Francie	18 064,0	9,04	Ukrajina	863,0	3,07
	Polsko	7 488,6	3,89	Rakousko	425,8	6,90
	Chorvatsko	5 310,5	4,12	Itálie	167,9	3,80
2019/20	Německo	119 310,9	5,12	Slovensko	13 949,2	10,33
	Francie	34 535,4	8,77	Maďarsko	479,5	10,43
	Nizozemsko	17 519,6	4,65	Německo	240,9	5,88
	Polsko	7 601,0	4,33	Polsko	165,5	6,30

Pramen: ČSÚ

Cenový vývoj produkce brambor konzumních ostatních

Průměrná roční CZV brambor konzumních ostatních za kalendářní rok je ovlivněna údaji ze dvou rozdílných sklizní. Průměrná CZV za první polovinu roku 2020 činila 6,95 Kč/kg a za druhou polovinu roku 2020 dosahovala 4,32 Kč/kg (ČSÚ).

Průměrné roční CZV pozdních konzumních brambor (Kč/kg)

Ukazatel/Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kč/kg	5,18	2,83	5,81	4,87	4,52	51,65	4,32	4,91	7,22	5,90

Pramen: ČSÚ

Průměrné měsíční CZV pozdních konzumních brambor (Kč/kg)

Ukazatel	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Září	3,22	6,90	3,46	5,43	4,65	4,72	4,86	6,83	4,67
Říjen	3,19	6,89	3,48	5,73	4,12	4,30	5,22	6,41	3,92
Listopad	3,53	7,31	2,89	5,94	4,10	4,18	6,13	6,67	4,26
Prosinec	3,86	6,83	2,93	6,11	4,12	4,00	6,79	7,09	4,42
Leden	3,98	7,17	3,04	5,98	3,99	4,20	7,01	7,25	3,85
Únor	4,35	6,84	3,00	6,29	4,29	3,85	7,31	6,89	4,13
Březen	4,60	6,99	3,01	6,33	4,42	3,91	8,00	6,98	4,08
Duben	4,38	6,55	2,84	6,54	4,36	3,78	7,88	7,04	3,34
Květen	4,83	6,61	2,87	6,56	4,34	4,20	7,53	6,65	3,25
Červen	4,47	6,69	3,05	5,76	4,85	4,07	7,45	6,89	3,03
Průměr¹⁾	4,04	6,88	3,06	6,07	4,33	4,12	6,82	6,87	3,89

Pramen: ČSÚ

Poznámka:¹⁾ aritmetický průměr za hospodářský rok

Průměrné měsíční SC pozdních konzumních brambor (Kč/kg)

Ukazatel	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Červenec	12,13	20,25	13,79	13,54	17,07	16,67	14,22	22,04	16,52
Srpen	8,71	17,14	10,26	12,27	12,66	13,60	14,58	19,47	13,89
Září	9,61	15,42	9,95	14,96	13,61	14,50	13,03	16,93	14,11
Říjen	9,02	16,18	8,53	15,68	11,49	13,70	15,56	18,64	14,13
Listopad	10,07	16,57	8,94	14,43	13,22	13,19	15,59	17,93	14,18
Prosinec	10,67	17,67	9,98	15,04	12,62	14,36	20,23	19,55	14,59
Leden	12,53	17,60	11,00	15,94	15,07	13,46	20,46	20,45	14,69
Únor	13,92	17,64	10,59	15,91	18,7	13,78	22,46	19,86	16,62
Březen	15,47	17,57	11,59	17,34	18,83	13,93	23,58	21,78	16,76
Duben	15,63	16,81	11,78	16,85	19,22	14,36	23,55	20,71	16,27
Květen	17,03	17,05	12,25	17,60	16,79	14,17	26,19	20,99	14,75
Červen	26,23	15,11	18,16	19,71	17,07	18,41	27,00	24,07	24,55
Průměr¹⁾	13,42	17,08	11,4	15,77	15,53	14,52	19,70	20,20	15,92

Pramen: ČSÚ

Poznámka:¹⁾ aritmetický průměr za hospodářský rok

BRAMBORY SADBOVÉ

Porosty sadby brambor v roce 2021

V roce 2021 bylo do uznávacího řízení přihlášeno 2 666 ha množitelských ploch sadby brambor. Oproti roku 2020 to znamená snížení plochy o 201 ha.

Kvůli chladnému jaru se opozdilo sázení brambor. Porosty byly nevyrovnané, špatně zapojené. Vlhký rok byl bohužel také velmi příznivý pro plíseň bramboru, a to pro infekci natě i hlíz. Ani při intenzivní ochraně se vždy nepodařilo infekci hlíz zabránit. Zaznamenan byl i vyšší výskyt bakterióz. Problémy nastaly vlivem špatného počasí i při sklizni. První sadba se sklízela s 14-denním zpožděním. Úroda byla velmi nevyrovnaná a oproti roku 2020 nižší.

Množitelské plochy sadby brambor v letech 2010–2021

Rok	Přihlášená plocha (ha)	Neuznáno %	Počet odrůd
2010	3425	20	180
2011	3471	5,27	187
2012	3249	21,9	196
2013	3170	5,36	197
2014	3351	8,28	208
2015	2922	7,4	213
2016	2945	9,02	216
2017	2796	6,9	201
2018	2745	9,7	198
2019	2843	9,3	201
2020	2867	6,5	204
2021	2666	8,4*	181

Pramen: ÚKZÚZ, * údaj k 10.11.2021

Průběh uznávacího řízení sadby brambor (ha) v letech 2010 až 2021

Ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Přihlášená plocha	3 435	3470	3249	3173	3351	2924	2945	2806	2777	2841	2867	2666
Plocha k odběru na posklizňové zkoušky	3 334	3406	3199	3071	3320	2854	2877	2759	2744	2798	2785	2635
Uznaná plocha	2 652	3223	2501	2864	2983	2590	2864	2461	2385	2426	2508	2417

Pramen: ÚKZÚZ

Výsledky uznávacího řízení sadby brambor v roce 2021 (údaj k 10.11.2021, hodnoceno 77% ha)

Kategorie a stupeň	Celkem zkoušeno		Uznáno		Sestupněno		Neuznáno	
	porostů	ha	porostů	ha	porostů	ha	porostů	ha
ŠRM – PBTC	0	0	0	0	0	0	0	0
			0%	0%	0%	0%	0%	0%
RMP - PB1	1	0,3	0	0	0	0	0	0
			0%	0%	0%	0%	0%	0%
RMP - PB2	0	0	0	0	0	0	0	0
			0%	0%	0%	0%	0%	0%
RMP - PB3	0	0	0	0	0	0	0	0
			0%	0%	0%	0%	0%	0%
RMP - PB4	0	0	0	0	0	0	0	0
			0%	0%	0%	0%	0%	0%
Z – S	27	26,8	13	17,8	2	3	1	0,3
			81,20%	84,40%	12,50%	14,20%	6,20%	1,40%
Z – SE	69	74,9	51	52,7	6	3,3	0	0
			89,50%	94,10%	10,50%	5,90%	0%	0%
Z – E	315	208,8	233	148,9	9	7,2	6	3,4
			94%	93,40%	3,60%	4,50%	2,40%	2,10%
C – A	868	1191,2	614	843,6	16	15,6	48	41,5
			90,60%	93,70%	2,40%	1,70%	7,10%	4,60%
C – B	626	1130,9	426	779,1	0	0	76	125,7
			84,90%	86,10%	0%	0%	15,10%	13,90%
C – Bn	1	0,8	1	0,8	0	0	0	0
			100%	100%	0%	0%	0%	0%
CELKEM	1907	2633,6	1338	1842,8	33	29,2	131	170,9
			89,10%	90,20%	2,20%	1,40%	8,70%	8,40%

Pramen: ÚKZÚZ

Počet odrůd na množitelských plochách v letech 2006 až 2021

Rok	Množitelská plocha			
	nad 100 ha	50 - 100 ha	10 - 50 ha	do 10 ha
	Počet odrůd			
2006	9	8	43	119
2007	10	8	48	133
2008	8	12	50	129
2009	8	11	49	141
2010	6	10	48	117
2011	5	11	54	113
2012	7	6	59	124
2013	7	6	57	127
2014	7	7	58	145
2015	6	9	43	145
2016	6	11	36	165
2017	4	11	48	136
2018	6	9	52	131
2019	5	12	47	139
2020	2	15	49	138
2021	2	13	44	122

Pramen: ÚKZÚZ

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2014:

Adéla, Marabel, Impala, Dali, Ornella, Eurostarch, Princess.

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2015:

Adéla, Marabel, Impala, Dali, Ornella, Eurostarch.

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2016:

Adéla, Ornella, Impala, Eurostarch, Marabel, Dali.

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2017:

Adéla, Ornella, Eurostarch, Marabel.

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2018:

Adéla, Ornella, Eurostarch, Marabel, Dali, Antonia

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2019:

Eurostarch, Adéla, Antonia, Marabel a Ornella

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2020:

Eurostarch, Antonia

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2021:

Eurostarch 241 ha, Antonia 142 ha

Přehled dovezené sadby brambor v tunách

Rok	Generace								Počet odrůd
	SE 1	SE 2	E 1	E 2	E 3	A	B	Celkem	
2010	0	0	14,15	106,40	1743,25	1305,14	1680,42	4849,36	131
2011	0	48	44,78	273,35	2098,20	3413,67	244,09	6122,08	140
2012	25	4	32,80	132,58	1602,19	2274,42	24,20	4095,19	151
2013	0	0	24,78	303,87	1801,67	4530,50	241,26	6902,07	170
2014	0,9	0	51,0	327,2	1832,6	5497,50	39,0	7748,11	190
2015	6,25	0,26	15,0	231,2	1371,64	5537,53	20,0	7181,94	187
Rok	Generace							Celkem	Počet odrůd
	PBTC	PB	S	SE	E	A	B		
2016	0	0	35,0	253,37	1458,94	7920,60	98,2	9766,11	186
2017	0	0	24,98	213,9	1351,3	5816,75	511,04	7917,96	171
2018	0	0	33	255,07	1241,58	7725,45	466,2	9721,3	199
2019	0	0	68,73	292,15	1217,64	6183,37	1368,23	9130,12	179
2020	0	3,3	50,6	293,45	1308,89	7689,11	1544,4	10889,75	181
2021	0	0	21,4	218,20	1085,30	5871,79	621,38	7828,07	134

Pramen: ÚKZÚZ

Poznámka: * Dovoz sadbových brambor dovezených na základě ohlášení dovozu podle zákona č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů v platném znění

Rozhodující množství sadby brambor se do ČR dováží z Německa a Nizozemska, v malém množství proběhl dovoz z Rakouska, Francie, Slovenska, Polska, Dánska a Velké Británie.

VÝROBKY A POLOTOVARY Z BRAMBOR

V hospodářském roce 2020/21 bylo ve výrobcích a polotovarech dovezeno po konverzním přepočtu 195,8 tis. t brambor a 17,8 tis. t v bramborovém škrobu. Vyvezeno bylo 60,5 tis. t přepočtených syrových brambor ve výrobcích a polotovarech a 51,1 tis. t v bramborovém škrobu.

Dovoz výrobků a polotovarů z brambor přepočtený na syrové brambory

Výrobek/Hospodářský rok			2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Položka KN	Název výrobku ¹⁾	Koef. přepočtu	Dovoz brambor po konverzním přepočtu výrobků a polotovarů (t)					
07101000	Brambory i vařené zmrazené	1,9	2 594,9	1 777,5	1 764,2	1 610,6	1 916,3	5 266,2
07129005	Brambory, i sekané na kousky, plátky, rozdrčené	6,5	3 418,0	2 165,1	2 063,1	2 667,5	1 823,9	3 075,1
11051000	Mouka, krupice a prášek z brambor	6,5	684,5	339,8	359,6	691,9	477,1	1 243,5
11052000	Mouka, granule a pelety z brambor	6,5	56 601,6	63 410,1	62 361,5	47 340,3	43 736,6	41 058,6
20041010	Brambory vařené neupravené, zmrazené	1,9	26 461,0	25 292,0	24 366,8	31 536,3	47 394,6	45 815,2
20041091	Brambory ve formě mouky, krupice	6,5	251,7	483,8	258,9	212,4	343,2	147,6
20041099	Brambory konzervované ne v octě, zmrazené	3,3	77 862,1	88 706,1	95 867,0	93 474,4	58 499,1	49 857,0
20052010	Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček	6,5	5 692,4	4 012,9	3 783,5	5 234,5	7 167,6	5 755,1
20052020	Brambory tence krájené, smažené, pečené	4,2	7 360,6	9 487,2	15 832,1	13 522,1	23 137,8	25 706,9
20052080	Bramborové výrobky – ostatní	3,0	9 320,2	16 947,2	16 224,5	16 146,2	16 690,2	17 846,7
Dovoz syrových brambor po konverzním přepočtu (t)			190 247,0	212 619,7	222 881,2	212 436,3	201 186,4	195 771,9
Dovoz syrových brambor i pro výrobu škrobu po konverzním přepočtu (t)								
11081300	Škrob bramborový (t)	4,7	41 970,4	32 957,7	53 307,4	27 214,2	21 761,0	17 787,2
Celkový dovoz syrových brambor po konverzním přepočtu (t)			232 217,4	245 577,4	243 554,4	239 650,5	222 947,4	213 559,1

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ Zkrácený název výrobku

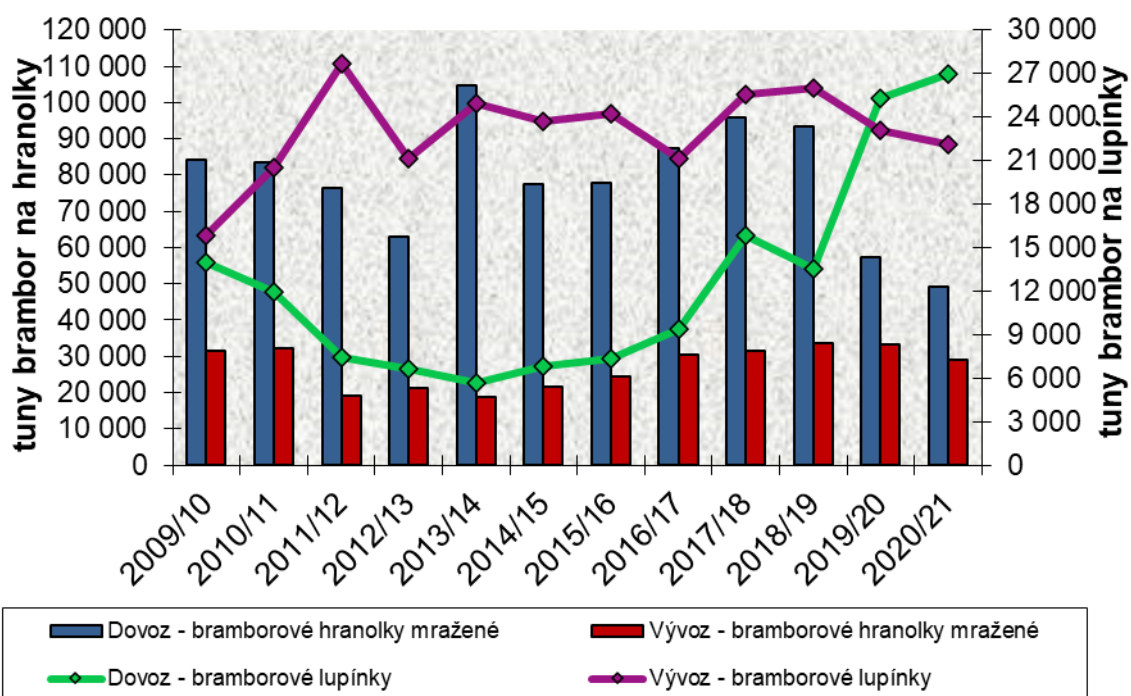
Vývoz výrobků a polotovarů z brambor přepočtený na syrové brambory

Výrobek/Hospodářský rok			2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Položka KN	Název výrobku ¹⁾	Koef. přepočtu	Vývoz brambor po konverzním přepočtu výrobků a polotovarů (t)					
07101000	Brambory i vařené, zmrazené	1,9	1 134,8	1 271,8	1 657,2	1 851,7	1 381,5	1 416,0
07129005	Brambory, i sekané na kousky, plátky, rozdrčené	6,5	5 334,8	5 570,3	5 445,6	6 926,3	6 109,4	3 528,9
11051000	Mouka, krupice a prášek z brambor	6,5	28,5	54,3	900,2	294,4	403,7	444,0
11052000	Mouka, granule a pelety z brambor	6,5	10 563,1	1 009,1	1 129,5	1 478,5	2 728,7	1 368,9
20041010	Brambory vařené jinak neupravené, zmrazené	1,9	57,1	112,8	138,6	164,4	257,6	298,3
20041091	Brambory ve formě mouky, krupice	6,5	0,0	5,4	1,7	0,2	12,4	213,9
20041099	Brambory konzervované ne v octě, zmrazené	3,3	24 481,8	30 329,4	31 507,3	33 637,1	33 858,9	31 503,5
20052010	Brambory ve formě mouky, šrotu, vloček	6,5	3 021,8	3 917,3	2 051,0	4 153,4	5 298,2	3 430,1
20052020	Brambory tence krájené, smažené, pečené	4,2	24 224,9	21 126,2	25 570,6	26 008,7	23 234,4	23 735,5
20052080	Bramborové výrobky – ostatní	3,0	2 651,0	3 098,5	5 485,7	3 234,5	3 896,1	1 670,1
Vývoz syrových brambor po konverzním přepočtu (t)			71 498,2	66 447,4	73 887,6	77 749,4	77 180,9	60 553,1
Vývoz syrových brambor i pro výrobu škrobu po konverzním přepočtu (t)								
11081300	Škrob bramborový (t)	4,7	55 727,1	69 490,4	71 269,8	60 093,7	63 635,7	51 113,4
Celkový vývoz syrových brambor po konverzním přepočtu (t)			127 225,0	135 937,8	145 157,4	137 843,1	140 816,6	111 666,5

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ Zkrácený název výrobku

Dovoz a vývoz brambor potřebných k výrobě bramborových hranolků a bramborových lupínků

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Koeficienty pro konverzní přepočty byly zpracovány s využitím grantu NAZV č. QC 10009/2000/02 ve spolupráci ÚZEI, VÚB, ČŠS, ASA Bonn – Německo

Země nejvyššího objemu zahraničního obchodu s ČR v letech 2020/21 až 2019/20 (položka KN 20041099 – bramborové hranolky)

Dovoz			Vývoz		
Země	Množství (t)	Celková dovozní hodnota (tis. Kč)	Země	Množství (t)	Celková vývozní hodnota (tis. Kč)
2019/20					
Polsko	7 827,5	153 645	Maďarsko	4 944,5	84 624
Nizozemsko	3 879,6	98 109	Slovensko	2 440,3	54 473
Belgie	4 235,9	78 602	Rumunsko	2 411,6	36 506
Německo	1 009,1	32 928	Polsko	211,8	3 670
2020/21					
Polsko	6 903,6	137 676	Maďarsko	4 485,4	75 643
Belgie	4 234,6	73 325	Slovensko	2 397,3	51 142
Nizozemsko	2 218,6	56 895	Rumunsko	2 057,8	30 313
Německo	839,0	27 886	Polsko	281,0	4 880

Pramen: ČSÚ

Země nejvyššího objemu zahraničního obchodu s ČR v letech 2020/21 a 2019/20
(položka KN 20052020 – bramborové lupínky)

Dovoz			Vývoz		
Země	Množství (t)	Celková dovozní hodnota (tis. Kč)	Země	Množství (t)	Celková vývozní hodnota (tis. Kč)
2019/20					
Polsko	4 640,1	370 777	Maďarsko	2 258,1	196 261
Německo	438,3	55 193	Slovensko	2 937,0	232 734
Velká Británie	167,9	21 508	Polsko	82,5	8 749
Rakousko	113,3	11 420	Chorvatsko	80,1	8 929
2020/21					
Polsko	4 862,5	402 980	Maďarsko	2 243,0	199 684
Německo	538,7	66 342	Rumunsko	125,1	12 566
Severní Makedonie	269,7	11 877	Německo	113,5	25 652
Chorvatsko	175,9	13 401	Polsko	69,2	7 949

Pramen: ČSÚ

ŠKROB BRAMBOROVÝ A BRAMBORY URČENÉ K VÝROBĚ BRAMBOROVÉHO ŠKROBU

Úroda brambor pro výrobu škrobu byla v roce 2020 velmi dobrá, a to nejen v České republice, ale v celé Evropě. To způsobilo pohyby na trhu s bramborovým škrobem a už v průběhu kampaně došlo k dramatickému poklesu cen. To vedlo Škrobárny Pelhřimov k výkupu brambor přesně podle smluv, na rozdíl od Lyckeby Amylex, která provozovala výrobu až do prosince, což byla historicky nejdelší kampaň, která se v Horažďovicích uskutečnila. Evropské škrobárny prodloužily podzimní kampaň jak nejvíce bylo možné, a proto se už nekonala žádná jarní kampaň, jak to bývá zvykem.

V porovnání s předchozím rokem došlo v ČR k dalšímu, poměrně malému poklesu ploch pro pěstování brambor pro výrobu škrobu. Důvodem je snížený zájem o kontraktaci brambor ze strany rakouské firmy Agrana. Na rozdíl od Agrany, obě české škrobárny nasmlouvaly se zemědělci větší plochy pro pěstování brambor. Zvýšený zájem zemědělců, aby brambory vypěstované v ČR zde i zůstaly, je pozitivní trend, který české škrobárny vítají.

Průměrná cena brambor placená zemědělcům v roce 2020 zůstala stejná jako v roce předchozím. V této ceně jsou již promítnuty motivační příplatky pro zemědělce, kteří podepsali dlouhodobé smlouvy se škrobárnami. Dále jsou tam promítnuty navýšené příplatky za brambory, např. za včasné nebo pozdní dodávky.

Vývoj produkčních ploch a produkce brambor na výrobu škrobu

Rok sklizně	Produkční plocha (ha)	Zpracováno brambor* (t)	Průměrná škrobnatost (%)	Průměrný výnos brambor (t/ha)	Průměrný výnos škrobu (t/ha)	Průměrná cena brambor (Kč/t)
2004/05	5 173	147 898	20,11	28,65	6,6	2 040
2005/06	5 257	166 353	18,80	31,70	7,0	1 815
2006/07	4 857	110 576	19,81	23,00	5,3	1 809
2007/08	4 521	149 622	18,86	33,00	7,3	1 906
2008/09	4 216	136 177	19,18	33,00	7,5	1 802
2009/10	4 378	136 581	18,70	33,00	7,2	1 777
2010/11	4 122	125 685	18,20	31,00	6,6	1 750
2011/12	3 104	148 441	17,60	47,80	9,8	1 950
2012/13	3 709	123 890	18,30	33,40	7,1	2 400
2013/14	3 985	110 079	18,40	27,60	5,8	2 400
2014/15	4 670	179 496	17,20	38,40	7,7	2 400
2015/16	4 868	127 040	17,30	26,10	5,3	2 400
2016/17	5 310	200 622	19,80	37,80	8,7	2 400
2017/18	6 045	216 689	18,60	36,10	7,8	2 400
2018/19	6 153	168 368	19,20	27,36	6,3	2 500
2019/20	5 982	189 887	18,70	31,74	7,2	2 550
2020/21	5 847	223 735	18,60	38,30	8,4	2 550

Pramen: ČŠS

Poznámka: * Vypěstované brambory se zpracovávají v ČR a v Rakousku

Statistika výroby bramborového škrobu v České republice v roce 2021

Rok	Množství zpracovaných brambor v tunách	Množství nakoupeného škrobu v tunách*	Průměrná škrobnatost v %
2004	147 898	33 644	20,11
2005	166 353	36 281	18,80
2006	110 576	25 016	19,81
2007	147 878	32 692	18,86
2008	136 177	30 105	19,18
2009	136 581	29 618	18,70
2010	125 686	26 710	18,20
2011	148 441	30 552	17,60
2012	111 761	23 982	18,30
2013	89 979	19 248	18,40
2014	154 721	30 948	17,10
2015	106 326	22 074	17,70
2016	159 913	36 620	19,90
2017	171 544	37 768	18,70
2018	131 076	29 092	19,10
2019	147 365	32 290	18,90
2020	179 130	38 663	18,50

Pramen: ČŠS

Poznámka: * nakoupený = vyrobený škrob podle pravidel EU

Bilance zahraničního obchodu s bramborovým škrobem (KN I 1081300) (t)

Ukazatel	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
Dovoz	4 891	7 268	5 774	6 666	8 771	9 160	8 869	4 893	4 829	2 650
Vývoz	8 488	7 666	9 989	11 710	10 481	16 909	14 185	13 162	12 343	7 573
Saldo	3 597	398	4 215	5 044	-1710	7 749	5 316	8 269	7 517	4 923

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 2021* do 9/2021

Bilance zahraničního obchodu výrobků ze škrobu

Dovoz a vývoz dextrinů a modifikovaných škrobů (KN 35051010, 50, 90) (t)

Ukazatel	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
Dovoz	15 695	16 740	17 262	18 431	19 686	21 676	22 434	21 703	20 120	16 413
Vývoz	14 039	9 896	10 460	14 646	16 242	17 690	14 845	12 093	16 480	15 923
Saldo	- 1 656	- 6 844	- 6 802	- 3 785	- 3 444	- 3 986	- 7 589	- 9 610	- 3 640	- 490

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 2021* do 9/2021

Dovoz a vývoz přípravků k úpravě povrchu na bázi škrobu (KN 38091010, 30, 50, 90) (t)

Ukazatel	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
Dovoz	394	385	440	241	881	21	2 941	2 097	2 634	2 692
Vývoz	150	119	103	118	137	109	103	93	2 075	2 043
Saldo	- 244	- 266	- 337	- 123	- 744	+ 88	-2 838	- 2 094	- 559	- 649

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 2021* do 9/2021

Snahou pěstitelů brambor pro výrobu škrobu a výrobců škrobu je zachování brambor jako citlivé komodity v souvislosti s tvorbou a uplatňováním Společné zemědělské politiky EU pro období 2023–2027. Do roku 2022 budou pro pěstitelé brambor uplatňována stejná pravidla, jako v současném období. V nové SZP se podařilo udržet brambory pro výrobu škrobu jako citlivou komoditu a je předpoklad, že výplata pro zemědělce, kteří je budou pěstovat, bude ve výši 3 mil EUR. Od roku 2023 již nebude pro brambory poskytována Přejícná vnitrostátní podpora (PVP).

PŘÍLOHY

I. Stručný přehled nepreferenčních celních sazeb EU vůči třetím zemím

Brambory	celní sazba
Brambory sadbové KN 07011000	4,5 %
Brambory k výrobě škrobu KN 07019010	5,8 %
Brambory rané KN 07019050 (od 1. 1. do 15. 5.)	9,6 %
Brambory rané KN 07019050 (od 16. 5. do 30. 6.)	13,4 %
Brambory ostatní KN 07019090	11,5 %

Výrobky z brambor a bramborový škrob	celní sazba
Brambory (i vařené), mražené bez příměsí KN 07101000	14,4 %
Mouka, krupice a prášek z brambor KN 11051000	12,2 %
Vločky, granule a pelety z brambor KN 11052000	12,2 %
Bramborový škrob KN 11081300	166 EUR/t
Skupina ostatní zeleniny připravené nebo konzervované jinak než v octě nebo kyselině octové, zmražené, jiné než výrobky skupiny 2006	
Brambory vařené, jinak neupravené KN 20041010	14,4 %
Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček KN 20041091	7,6 % + zemědělský komponent
Brambory ostatní KN 20041099	17,6 %
Skupina ostatní zeleniny připravené nebo konzervované jinak než v octě nebo kyselině octové, nezmražené, jiné než výrobky skupiny 2006	
Brambory konzervované ve formě mouky, šrotu nebo vloček KN 2005 20 10	8,8 % + zemědělský komponent
Brambory tence krájené, smažené nebo pečené, též solené nebo ochucené, hermeticky uzavřené, vhodné pro okamžitou spotřebu KN 2005 20 20	14,1 %
Ostatní brambory KN 2005 20 80	14,1 %

Výrobky ze škrobu nebo přípravy na bázi škrobu	celní sazba
Dextriny KN 3505 10 10	9 % + 17,7 EUR/100 kg
Esterifikované a etherifikované škroby KN 3505 10 50	7,7 %
Ostatní modifikované škroby KN 3505 1090	9 % + 17,7 EUR/100 kg
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících méně než 55 % takových látek KN 3809 10 10	8,3 % + 8,9 EUR/100 kg (maximální celní sazba MAX 12,8 %)
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 55 %, ale méně než 70 % takových látek KN 3809 10 30	8,3 % + 12,4 EUR/100 kg (maximální celní sazba MAX 12,8 %)
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 70 %, ale méně než 83 % takových látek KN 3809 10 50	8,3 % + 15,1 EUR/100kg (maximální celní sazba MAX 12,8 %)
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 83 % takových látek KN 3809 10 90	8,3 % + 17,7 EUR/100 kg (maximální celní sazba MAX 12,8 %)

2. Preferenční neomezený přístup na trh EU pro brambory a výrobky z brambor

U brambor a výrobků z brambor poskytuje EU preferenční neomezený přístup na trh západoevropským zemím mimo EU, některým zemím Středomoří, zemím západního Balkánu, Moldavsku, Turecku, Chile, Mexiku, Republice Jižní Afrika a v rámci všeobecného systému preferencí i dalším rozvojovým a nejméně rozvinutým zemím. Dále poskytuje preferenční přístup v rámci kvót, důležitý zejména pro dodávky raných brambor ze zemí Středomoří.

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
internet: www.eagri.cz
e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-655-2

Praha 2022